

Jaarverslag Bestuur
behorende bij
financieel jaarverslag 2019

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina

INHOUDSOPGAVE

1.	Aanbieding	3
2.	Jaarverslag Bestuur	3
2.1.1.	Algemene informatie	3
2.1.2.	Huidige juridische structuur en organisatiestructuur	3
2.1.3.	Kernactiviteiten	4
2.1.4.	Belangrijkste kenmerken van het gevoerde financiële beleid	5
2.2.	Onderwijsbeleid, beheer en organisatie	5
2.3.	Personeel	9
3.	Financiën	11
3.1.	Kengetallen	11
3.2.	Staat van baten en lasten	16
3.3.	Treasury	19
4.	Toekomstige ontwikkelingen	25
4.1.	Begroting 2020	26
4.2.	Continuïteitsparagraaf	28
4.3.	Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden	33
	Risicoparagraaf	33
4.4.	Verslag Raad van Toezicht	35
	Ondertekening voor akkoord door bestuur en Raad van Toezicht	36
5.	Jaarrekening	37

1. Aanbieding

De Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina biedt u hierbij het rapport inzake de jaarrekening over de periode 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019 aan.

Het rapport bestaat uit een balans per 31 december 2019 en een exploitatierekening over de periode 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019, welke beiden zijn voorzien van de nodige specificaties en toelichtingen. Het rapport inzake de jaarrekening maakt onderdeel uit van het jaarverslag.

2. Jaarverslag Bestuur

2.1.1. Algemene informatie

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina
Bachlaan 9
5707 RM te Helmond
Bestuursnummer: 38169
Brinnummer: 04QP

2.1.2. Huidige juridische structuur en organisatiestructuur

Onder de Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina ressorteert één school. Het betreft een school met regulier basisonderwijs. De school is gelegen in de gemeente Helmond in de wijk Zwanenbeemd. De rechtspersoonlijkheid van de Wilhelminaschool is een stichtingsvorm. De stichting is opgericht op 18 februari 2005 en is voortgekomen uit de Vereniging Wilhelminascholen, opgericht 6 juni 1868. In 2018 vierden we derhalve ons 150-jarig bestaan.

De Wilhelminaschool wordt bestuurd door het Bestuur van de Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina op basis van de Code Goed Bestuur PO. In het algemeen draagt het Bestuur zorg voor kwalitatief goed onderwijs en de vorming en opleiding van kinderen in leeftijd van 4 tot circa 12 jaar. Verantwoordelijkheden hierbij zijn, dat:

- de kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen als lid van de samenleving;
- er kaders gesteld worden, waarbinnen ieder kind zo maximaal mogelijk rendement uit zijn/haar mogelijkheden kan halen;
- de school adequate leerresultaten boekt;
- de kinderen zich bewust zijn/worden dat leren – vooral in brede zin – een positieve bijdrage aan hun ontwikkeling inhoudt;
- de medewerkers zich optimaal kunnen ontwikkelen en onder optimale omstandigheden hun bijdrage aan bovenstaande processen kunnen leveren (goed werkgeverschap).

Het Bestuur houdt op afstand zicht op de inhoud en de vorm van het te geven onderwijs en geeft de kaders in hoofdlijnen aan. Derhalve zijn er een aantal taken en bevoegdheden – vastgelegd in het managementstatuut – gemandateerd aan de schoolleider c.q. schooldirecteur.

Sinds 2012 beschikt de school – vanwege wettelijke voorschriften – over een Raad van Toezicht. De RvT is operationeel, waarbij de toezichthoudende rol los van het bestuur staat in een zogenaamd "Two-Tier" model.

Eenmaal per jaar treedt het Bestuur in overleg met de ouders/verzorgers van de leerlingen om verslag te doen van het gevoerde beleid en om te vernemen in hoeverre dat beleid aansluit bij het beleid, zoals dat door ouders/verzorgers van de leerlingen (statuten, artikel 10 lid 2) wordt gewenst. Dit is de jaarlijkse, statutair vastgelegde overlegvergadering.

De dagelijkse leiding van de school ligt in handen van de schooldirecteur en de bouwcoördinatoren (het MT). Hun taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in het managementstatuut. De schooldirecteur legt driemaal per jaar – door middel van een periodieke managementrapportage – verantwoording af aan het Bestuur. De bouwcoördinatoren doen dat ook twee keer per jaar aan de directeur. De rapportages van de directeur worden besproken tijdens een bestuursvergadering. Zo nodig kunnen tijdens deze bespreking aanvullende afspraken gemaakt worden voor de rest van het kalenderjaar. Welke inhoudelijke zaken tijdens de periodieke rapportages aandacht krijgen staan vermeld in het managementstatuut.

Samenstelling Bestuur:

Dhr. H. Relou, voorzitter
Dhr. W. de Bruin, secretaris
Dhr. E. van Dijk, penningmeester
Dhr. F. Benjamins, lid (m.n. bouw)
Dhr. G. van Roeyen, lid (m.n. juridisch)

Samenstelling directie c.q. MT:

Dhr. A.T.P. van der Meijs, directeur
Mevr. C. Cuppers, bouwcoördinator
Mevr. D. op het Veld, bouwcoördinator
Dhr. R. Meeusen, bouwcoördinator

Samenstelling Raad van Toezicht:

Dhr. M. de Veth
Dhr. N. van de Zanden
Dhr. L. Sijbers

2.1.3. Kernactiviteiten

De Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina verzorgt primair onderwijs aan 4 t/m 12 jarigen in het spreidingsgebied Helmond vanuit een neutrale algemene grondslag.

De missie van de instelling – “daar staan wij voor” – luidt:

“Natuurlijk, plezierig samen vooruit”

Deze missie dragen wij uit door middel van de volgende visie – “daar gaan wij voor”:

“Bij het plezierig leren op de Wilhelminaschool staat het welbevinden van ieder kind centraal, waarbij de jaargroep de veilige basis vormt. Om dit te bereiken scheppen wij een kindvriendelijke en uitdagende leeromgeving en een natuurlijke speelomgeving. Binnen de mogelijkheden van de jaargroep dragen de leerkrachten zorg voor een hanteerbaar ontwikkelings- en leerproces van de individuele kinderen. Het belangrijkste doel in dat proces is dat de kinderen gezamenlijk én individueel vertrouwen opbouwen om zich te kunnen ontplooiën én hun weg te kunnen vinden – ook na onze school – in de maatschappij.

Daarbij gaan wij met elkaar uit van een sfeer van: samen leren en vieren, veilig zijn en voelen, respect hebben voor elkaar, positief benaderen, gezamenlijk dragen van verantwoordelijkheid en open communicatie.”

Hierbij gelden de volgende kernwaarden: betrokkenheid, respect, gezamenlijkheid en eigentijds.

- **Betrokkenheid:** Betrokkenheid van ieder vormt de basis voor een goed schoolklimaat c.q. het welbevinden. Betrokkenheid zien we op school vooral aan de mate waarin men zich verbonden voelt met en verantwoordelijk voelt voor de ander en de verbondenheid met de eigen én de gemeenschappelijke taken en ontwikkeling (concreet = interesse in ieder kind en elkaar)
- **Respect:** Respect voor elkaar zien we terug in het gedrag, waarin men laat zien de ander als waardevol mens te beschouwen – ongeacht de verschillen. Hierdoor voelt iedereen zich veilig om op basis van gelijkwaardigheid zijn/haar eigenheid te kunnen en mogen behouden. Men houdt dus rekening met elkaar en dat is bij de sfeer, het werken en het samenwerken bij ons op school een voorwaarde (concreet = o.a. ook respect voor de natuur).
- **Gezamenlijkheid:** Gezamenlijkheid zie je in ons streven naar een WIJ-gevoel. Het samen zorgen voor veiligheid, plezierig leren en opbrengsten. Alle betrokkenen streven ernaar samen optimaal te kunnen functioneren, zodat niemand het gevoel krijgt er alléén voor te staan (concreet = o.a. kringgesprekken, jaarsluiting e.a. vieringen, samenwerkend leren, schoolreizen/kampen).
- **Eigentijds:** Eigentijds, omdat we in willen spelen op de (snel veranderende) maatschappij, daar waar mogelijk. Hierbij stimuleren we elkaar én de kinderen om mee te denken, met ideeën te komen en creatief te denken om te kunnen anticiperen op veranderingen en op hun toekomst. Naast de ontwikkeling van het leren speelt de ontwikkeling als mens hierbij bij ons aanbod en met name ICT een grote rol.
- **N.b. Communicatie:** Duidelijke, eerlijke, open en positief kritische communicatie tussen alle betrokkenen is bij dit alles uiteraard een voorwaarde.

De Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina gaat zorgvuldig om met signalen/klachten van leerlingen, ouders/verzorgers en personeelsleden. Daartoe is er een vertrouwenspersoon aangesteld. Daarnaast is er een interne klachtenprocedure en is de school aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie van de Vereniging voor Bijzondere Scholen (VBS).

In 2019 zijn er geen klachten geweest.

2.1.4. Belangrijkste kenmerken van het gevoerde financiële beleid

- In 2019 zijn de directie, het bestuur en de MR door middel van financiële kwartaalrapportages vanuit ONS - zijnde ons administratiekantoor te Heerlen - op de hoogte gehouden en geweest van de financiële stand van zaken van de school.
- Ook ten aanzien van de financiële en administratieve aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersingssysteem en controlesysteem wordt gebruik gemaakt van het advies- en administratiekantoor
- Niet alleen deze administratie is uitbesteed aan ONS, tevens draagt ONS mede zorg voor onze administratie van de personele zaken.
- Aan de hand van de financiële rapportages, de periodieke managementrapportages en de streefwaardes wordt het afgesproken beleid - zoals vastgelegd in het schoolplan - zowel financieel als met betrekking tot overige schoolzaken nauwgezet gevolgd.
- De formatieplannen zijn gebaseerd op basis van de financiële mogelijkheden, waarbij de streefwaarde van de personele lasten in het totaal rond de 79% gesteld is.
- Vanuit het schoolplan 2015-2019 én vanuit de jaarrekening 2018 is er - gezamenlijk met ONS - een meerjarenbegroting (MJB) opgesteld voor de jaren 2019 t/m 2023.
- Het wordt gaandeweg de jaren steeds duidelijker, dat de totale baten (inclusief een jaarlijkse indexatie) vanuit het Rijk in het algemeen niet in gelijke pas lopen met het oplopen van de lasten met als gevolg afnemende exploitatieresultaten. De strategische keuze van het bestuur om conservatief te begroten, in verband met de deels onvoorspelbare baten van de Rijksoverheid als subsidiënt, ligt hier voor een deel aan ten grondslag.
- De begroting voor het jaar 2020 is geactualiseerd en enkel begroot op zekere inkomsten en eind 2019 door het bestuur en Raad van Toezicht goedgekeurd.
- Naar aanleiding van de cijfers van 2019 nemen we de MJB jaarlijks onder de loep. Waar nodig c.q. noodzakelijk wordt de MJB aangepast en wordt daar vervolgens invulling aan gegeven.

2.2. Onderwijsbeleid, beheer en organisatie

In het afgelopen kalenderjaar 2019 is het volgende beleid ten uitvoer gebracht:

Besloten is om met betrekking tot risicobeperking enerzijds extra expertise in te huren - indien nodig - op het gebied van personele zaken bij ONS (administratiekantoor) en om ons huidige bestuursmodel kritisch onder de loep te nemen met behulp van een extern deskundige (VBS). Beide zaken zijn eind 2018 gestart en liepen door in 2019. Eind 2019 is besloten om in de nabije toekomst te gaan werken met een directeur/bestuurder als uitvoerend gedeelte van het bestuur en daarnaast een toezichthoudend bestuur.

De afgelopen jaren is SNOW intensief aan het onderzoeken geweest of en zo ja, hoe en met welke partner er een Integraal Kindcentrum (IKC) gevormd zou kunnen worden. IKC = opvang én scholing van kinderen van 0 t/m 13 jaar om enerzijds kwaliteit en extra mogelijkheden te kunnen (blijven) bieden aan kinderen en ouders en anderzijds om als éénpitter middels een IKC een betrouwbare, concurrerende positie in te (blijven) nemen. Nadat de door ons geselecteerde en gewenste partner - LeLa - door omstandigheden niet kon beginnen in juni 2019, is Korein bereid gevonden deze rol tijdelijk over te nemen tot 31-12-2019. Vervolgens hebben wij eind 2019 besloten ook daadwerkelijk voor Korein als IKC-partner te kiezen voor de komende jaren. De daartoe benodigde stappen zijn eind 2019 gestart en lopen door in 2020 met als doel om officieel begin schooljaar 20-21 te kunnen starten met het IKC Wilhelmina.

- a) **Personeelsbeleid**
- b) **Onderwijs**
- c) **Kwaliteit**
- d) **Toegankelijkheid**
- e) **Huisvesting**
- f) **Communicatie met omgeving**

Ad a) Strategisch Personeelsbeleid

In het kader van ons personeelsbeleid hierbij een toelichting op hoe dit beleid is afgestemd op onze onderwijskundige visie en op de wijze waarop dit beleid wordt geïmplementeerd, gemonitord en geëvalueerd:

De volgende aspecten hebben in 2019 wederom de nodige aandacht gekregen om tegemoet te komen aan onze visie "natuurlijk, plezierig samen vooruit":

- Als zogenaamde éénpitter, beschikken wij over de mogelijkheid om ons personeel zelf te selecteren en te benoemen, passend bij onze visie en kernwaarden. In 2019 hebben wij – na een zorgvuldige benoemingsadviesprocedure – 2 parttimers een tijdelijk dienstverband aan kunnen bieden.
- Met het volledige team d.m.v. pilots aan het werk om onze koers m.b.t. ons onderwijs (vooral het hoe) aan te passen c.q. te implementeren met als hoofddoel om de betrokkenheid van de kinderen te vergroten (zie bullit 2 onderwijs). Dit proces wordt in bouwvergaderingen door de bouwcoördinatoren gemonitord en met de teamleden uit de diverse bouwen geëvalueerd.
- Om het functioneren van het personeel structureel te monitoren is er in 3 jaar tijd een cyclus van twee functioneringsgesprekken en één beoordelingsgesprek.
- Om het welbevinden van het personeel – belangrijk uitgangspunt in onze visie – te monitoren, bespreekt het MT zeker eenmaal in de maand het volledige team en volgen acties op individueel niveau (indien nodig).
- Er is structureel ruimte voor intervisie van leerkrachten tijdens de bouwvergaderingen.
- Betrokkenheid team optimaliseren: Wij werken met zelfsturende en met elkaar overleggende eenheden onder leiding en verantwoordelijkheid van drie bouwcoördinatoren (groepen 1 t/m 2, groepen 3 t/m 5 en groepen 6 t/m 8).
- Het item werkdruk (van invloed op welbevinden leerkrachten) bleef een speerpunt in 2019. Om hier een positieve invloed op uit te kunnen oefenen, zijn de volgende stappen gezet:
 - Individuele leerkrachten hebben en krijgen hiertoe begeleiding (in- en extern), indien noodzakelijk en/of gewenst.
 - Van groot belang om de werkdruk te verminderen zijn de extra middelen vanuit het Rijk geweest om ook daadwerkelijk hiervoor in te zetten. In overleg met het team is gekozen om de extra middelen te besteden aan een extra onderwijsassistent, inhuren van een vakleerkracht gymnastiek en formatie te scheppen voor evenementencoördinatie. Dit is in 2019 geëvalueerd en doorgezet voor schooljaar 2019-2020.
- De Wilhelminaschool heeft zich in 2016 – m.b.t. beleid wat gericht is op de beheersing van de uitgaven inzake uitkeringen na ontslag (m.n. richting het Participatiefonds = PF) – bij een incidenteel geval laten begeleiden door externe experts. Door een administratieve fout is er in 2017 een geschil ontstaan met het PF m.b.t. de verantwoordelijkheid van de uitkeringskosten van de in 2016 ontstane uitkering van een ex-werknemer. In het geschil werden wij juridisch begeleid, wat uiteraard de nodige extra kosten met zich meebracht. Geschil liep door in 2018 en loopt nog steeds. Begin 2019 bericht gekregen van het PF, dat zij alsnog instemmen met ons vergoedingsverzoek m.b.t. deze uitkeringskosten! Al met al betekent dat, dat wij de reeds ingehouden uitkeringskosten alsnog gekregen hebben (rond de € 64.000,-). Juridische kosten (rond de € 20.000,-) blijven uiteraard wel voor onze rekening.
- In 2019 hebben geen ontslaguitkeringen plaatsgevonden.

Ad b) Onderwijs

De volgende aspecten hebben het kalenderjaar 2019 de nodige, structurele aandacht gekregen:

- In het kader van digitalisering werken de kinderen met iPads via Gynzy in de groepen 4 t/m 8. De toegevoegde waarde van het werken met digitale hulpmiddelen heeft zich inmiddels wel bewezen m.n. door de hogere betrokkenheid van de kinderen, de mogelijkheid om individueel eigen leerlijnen te volgen, de directe feedback naar kinderen op hun werk, het zéér diverse aanbod én door enige taakverlichting voor de leerkrachten.

- Om nog meer tegemoet te komen aan de veranderde vaardigheden (21th century skills) van de kinderen en om vooral hun betrokkenheid t.o.v. hun eigen leerproces te vergroten zijn in 2019 verdere stappen gezet. Er worden in alle bouwen pilots gedraaid om deze koersaanpassing steeds meer gestalte te geven nu en in de komende schooljaren. Bij dit proces worden bij begeleid door onderwijsbureau "Onderwijs Maak Je Samen" (OMJS). Alles is er op gericht om bewust keuzes te maken én doorgaande lijnen te bepalen voor ons aanbod van groep 1 t/m 8.
- Advisering m.b.t. een goede doorstroom vanuit onze school naar het Voortgezet Onderwijs met behulp van digitaal leerling-rapport en een "warme" overdracht van gegevens met het VO. Ook dit jaar goed verlopen.

Onderwijsprestaties:

- In 2018 hebben wij een andere eindtoets voor groep 8 (DIA) uitgeprobeerd vanwege ontevredenheid over de eindtoets van CITO. Zowel de manier van toetsen als de resultaten – conform de adviezen voor het VO – zijn naar tevredenheid verlopen en derhalve zijn we ook in 2019 met deze eindtoets verder gegaan.
- Ons streven m.b.t. de eindtoets in groep 8 is om in vergelijking met dezelfde categorie scholen (benchmark) zeker gelijk met het gemiddelde te scoren én bij voorkeur boven dat gemiddelde en dat streven is in het verleden – jaren voor 2018 – bij de CITO eindtoets ook ieder jaar behaald. Zoals gezegd hebben wij in 2018 gekozen voor een andere eindtoets (DIA). Die maken gebruik van een andere rapportage, wél is duidelijk dat onze school in 2018 en 2019 bovengemiddeld scoort t.o.v. andere aan de DIA eindtoets deelnemende scholen.
- De trendanalyses van de LOVS scores. Per groep wordt door de Intern Begeleiders (IB-ers) in de gaten gehouden of er sprake blijft van groei of sprake is van zorg (IV en V scores en mogelijke achteruitgang). Per jaargroep en per school bekijken we of we – gerelateerd aan het landelijk gemiddelde – gelijk of net hierboven zitten en blijven zitten. Is ons streven a.d.h.v. onze leerling-populatie. Vooralsnog geven deze analyses nog geen indicatie tot aanpassing beleid.
- CITO (LOVS), scores per leerling en per groep komen tijdens de groepsbesprekingen van de IB-er met de leerkracht aan bod. Hierbij dus vinger aan de pols m.b.t. groei c.q. zorg richting leerling en groep.

Passend Onderwijs

- In ons SWV 30-08 wordt uitgegaan van het principe c.q. doelstelling om de zorg en ondersteuning aan de kinderen zo thuisnabij mogelijk te organiseren.
- Daartoe wordt een groot deel van baten van het SWV verdeeld onder de diverse deelnemende besturen.
- Met die ontvangen middelen van SWV en lumpsum richten wij onze ondersteunings- c.q. zorgstructuur zo optimaal mogelijk in, binnen onze mogelijkheden. Dit doen wij door:
 - Het werken met voldoende Interne Begeleiders (3 IB-ers) voor 2 dagen per week per bouw (dus 6 dagen totaal) en 1 zorgcoördinator (1 dag per week). De extra loonkosten van de IB-ers (0,6 FTE) worden gedeeltelijk gefinancierd vanuit ontvangen zorgbudget van het SWV 30-08 i.h.k.v. Passend Onderwijs.
 - Formatieve inzet voor zorgcoördinatie (0,1 FTE).
 - Extra formatieve inzet (0,1 FTE) voor BOUW t.b.v. leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte v.w.b. het leesproces.
 - Formatief bekostigen van een extra onderwijsassistent (0,5 FTE) ter ondersteuning van het primaire proces en m.n. voor de zorgleerlingen.
 - Formatief bekostigen van een extra leerkracht (0,2 FTE) voor ondersteuning aan begaafde leerlingen c.q. anders lerende kinderen.
 - Budget apart (10.000 euro) voor extra materialen t.b.v. ondersteuning.
 - Mogelijkheden en voorwaarden scheppen om externe RT-ers op school te laten werken met individuele kinderen.

Ad c) Kwaliteit

De volgende aspecten hebben het afgelopen kalenderjaar de nodige aandacht gekregen:

- Monitoring m.b.t. prestaties CITO (LVS) en eindtoets DIA (zie ad b Onderwijs).
- Jaarlijkse monitoring door het MT volgens de PDCA-cyclus aan de hand van de actieplannen per schooljaar (nu 2018-2019 én 2019-2020) van onze schoolplannen 2015-2019 en 2019-2023. In deze schoolplannen is te zien in welke fase (PDCA) de school zich bevindt per actieplan.
- Het gebruiken tijdens klassenbezoeken van de ontwikkelde kijkwijzers m.b.t. competenties leerkrachten – pedagogisch en didactisch handelen, DI-model. Dit mede in het kader van de functionerings- en beoordelingsgesprekken. Proces loopt naar tevredenheid.

- Begin 2017 is er bij leerlingen, ouders en personeel een tevredenheidspeiling gehouden en in 2019 nogmaals de leerlingtevredenheid, waarbij we gebruik gemaakt hadden van instrumenten van "Scholen Met Succes". De keuze voor deze instrumenten is gemaakt, omdat hierbij de mogelijkheid bestaat tot een benchmark met andere scholen (landelijk) qua resultaten:
 - Ouderpeiling tevredenheid gemiddeld een 7,84 t.o.v. landelijk 7,57.
 - Leerlingpeiling tevredenheid gemiddeld een 8,45 t.o.v. landelijk 8,10. En in 2019 8,64 t.o.v. landelijk 8,09.
 - Personeelspeiling tevredenheid gemiddeld een 7,67 t.o.v. landelijk 7,66.
- Vanuit deze resultaten is er naast tevredenheid tevens ruimte ingebouwd om aan de slag te gaan met de verbeterpunten, indien nodig/wenselijk. De mogelijke verbeterpunten zijn en worden meegenomen in het schoolplan (zie schoolplan).

Ad d) Toegankelijkheid

De volgende aspecten hebben het afgelopen kalenderjaar wederom de nodige aandacht gekregen:

- Instroom c.q. aannamebeleid m.b.t. tussentijdse instromers en de zwaarte van de groepen gericht op het handhaven van onze 17 zo evenwichtig mogelijke groepen. In 2017 besloten om te werken met een maximale instroom van 58 leerlingen (was 56).
- Uitstroom m.b.t. eventuele tussentijdse uitstromers (geen bijzonderheden) en de uitstroom richting het V.O. (naar tevredenheid).
- Veiligheid m.b.t. de dagelijkse verkeersstroom van komende en gaande kinderen en ouders/verzorgers. De veiligheid wordt bevorderd door de inzet van verkeersbrigadiers bij de ene ingang van de school, door het hanteren van een zoen- en zoefstrook, gedeeltelijke parkeerverboden en inzet van de conciërge bij regelen verkeer 's morgens. De benodigde inzet van verkeersbrigadiers (ouders) staat wel regelmatig onder spanning.
- TSO: Tussenschoolse opvang. Deze wordt door onszelf verzorgd in de lokalen van de kinderen met behulp van een coördinator en een groot aantal vrijwillige begeleiders. Daardoor zijn de kosten voor de ouders voor TSO laag (ongeveer € 1,00 per keer omgerekend, incidenteel € 1,50). Vrijwillige begeleiding houdt tevens in, dat we werken met niet geschoolde vrijwilligers. Tot op heden – mede door een betaalde TSO-coördinator – loopt de TSO met voldoende kwaliteit.
- BSO: Voor- en naschoolse opvang. Dit was al jaren uitbesteed (in pandig) aan een externe partner, n.l. Korein. Begin gemaakt met onderzoek/studie naar de mogelijkheden om te komen tot een Integraal Kind Centrum. Is doorgelopen in 2016, waarbij er een visiestuk is ontwikkeld (onder begeleiding van externe expertise van PentaRho). In 2017 is het besluit genomen om onszelf richting een IKC te gaan ontwikkelen én met welke partner het IKC vorm gegeven zal gaan worden. Verschillende partijen hebben meegedongen naar het partnerschap. Uiteindelijk was eind 2018 gekozen voor een kleinere partner uit Helmond, genaamd LeLa, waarmee we het IKC in 2019 op hadden willen starten. LeLa kreeg de vergunning niet tijdig rond en Korein is bereid gevonden om deze leemte te vullen. Allereerst tijdelijk tot 31-12-2019 en eind 2019 in overleg besloten, dat we ook na 31-12-2019 gezamenlijk het IKC-vorm willen gaan geven. Daar zijn we nu druk mee doende.

Ad e) Huisvesting

De volgende aspecten hebben het afgelopen kalenderjaar de nodige aandacht gekregen:

- Voor deskundige begeleiding van alle huisvestingsproblemen (vooral onderhoud) is er een contract met de afdeling vastgoed van Gemeente Helmond (begeleiding = 7,5 %). Tevens is het meerjarenonderhoudsplan geactualiseerd en worden de cijfers (financiën) geïndexeerd.
- In het kader van brandveiligheid – naar aanleiding van een brandveiligheidsonderzoek – zijn er diverse werkzaamheden uitgevoerd om te kunnen voldoen aan de eisen.
- Er is gestart met het opknappen van twee gangen – schilderen, nieuwe wanddelen en kapstokken. Dit project startte in 2018 en liep door in 2019.
- In 2019 zijn alle 8 lokalen van de oudbouw opgeknapt/gerenoveerd, waarbij er telkens zo'n 2 weken gebruik werd gemaakt van een huurunit voor de groep waarvan het lokaal opgeknapt werd. (Renovatie: plafonds, verlichting, schilderwerk en kasten).
- Medegebruik buitenschoolse opvang (voor- en naschools) van 2 lokalen door Korein d.m.v. verhuur had en heeft volop de aandacht i.v.m. huurcontract én het nu te vormen IKC.
- Peuterspeelzaalgebouw: Gebouwtje staat op ons terrein, is van de Gemeente Helmond en werd gehuurd door Korein. In 2019 is – wederom i.h.k.v. het IKC – het gebouwtje van de Gemeente overgenomen (€ 37.000,-).

Ad f) Communicatie met omgeving.

De volgende aspecten hebben het afgelopen kalenderjaar de nodige aandacht gekregen:

- De Wilhelminaschool participeert – schooldirecteur namens het Bestuur – in het OHS (Onderwijsplatform Helmondse Schoolbesturen). OHS maakt zich sterk voor goed onderwijs voor alle Helmondse kinderen inclusief daarmee gepaard gaande zaken, zoals doorgaande leerlijnen PO-VO, techniek en wetenschap i.h.k.v. "Brainport", burgerschap en huisvesting.
- De Wilhelminaschool participeert in het 1-8-2014 gevormde Samenwerkingsverband 30-08.
- De Wilhelminaschool participeert – schooldirecteur namens het Bestuur – in het overleg met de Gemeente (OOGO = op overeenstemming gericht overleg).
- Er is een onderzoek gestart naar ons huidige bestuursmodel qua werkbaarheid. Onderzoek is in 2019 voltooid. En het nieuwe gewenste model zal t.z.t. (waarschijnlijk 2021) gestalte gaan krijgen, later dan gepland i.v.m. het feit dat de huidige directeur besloten heeft om per 1-8-2020 niet met prepensioen te gaan (eind 2019) en vertrek 2 bestuursleden (begin 2020).
- Het Bestuur, de MR en het Team verantwoorden het gevoerde en te voeren beleid aan de ouders tijdens een jaarlijkse overlegvergadering, waarbij ook de Raad van Toezicht uitgenodigd en present was.
- De school informeert de ouders d.m.v. een tweewekelijks bulletin via het Ouderportaal. Dat is een digitaal middel via "BasisOnline", waar wij ook onze website ondergebracht hebben.
- De leerkrachten informeren de ouders over hun groep via het Ouderportaal.
- Onderhouden van de website van school www.wilhelminaschool.nl

2.3 Personeel

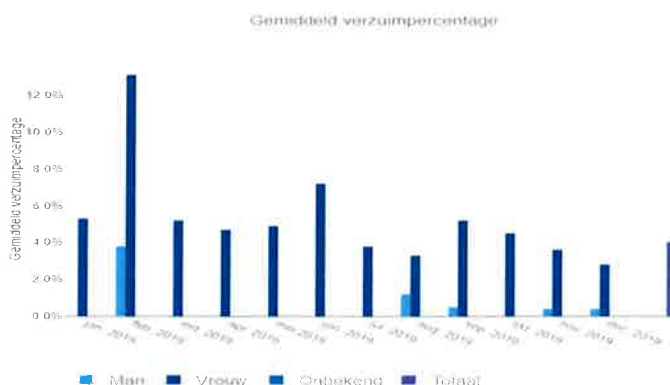
Leeftijdsopbouw

De Wilhelminaschool telt eind 2019 39 werknemers, met een gemiddelde leeftijd van 44 jaar. Van deze medewerkers zijn 31 vrouwen 79% en 8 mannen 21 %. De oudste medewerker is 64 jaar en de jongste medewerker is 23 jaar.

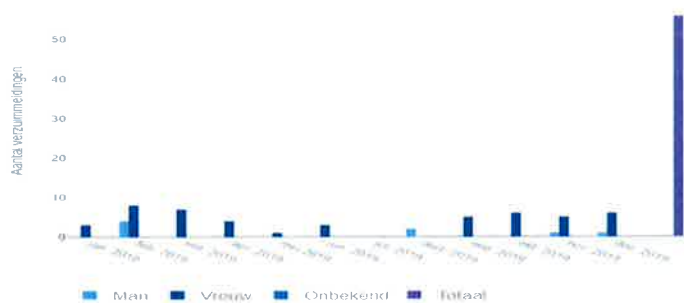
Ziekteverzuim

De kosten die in verband met ziekteverzuim gemaakt worden, zoals preventie en begeleidingskosten, komen ten laste van het bestuur, de kosten van ziektevervangings komen nog ten laste van het Vervangingsfonds. Het verzuimpercentage - gebaseerd op cijfers van onze ARBO-dienst Human Capital Care - is 4% van 1-1-2019 tot 1-1-2020.

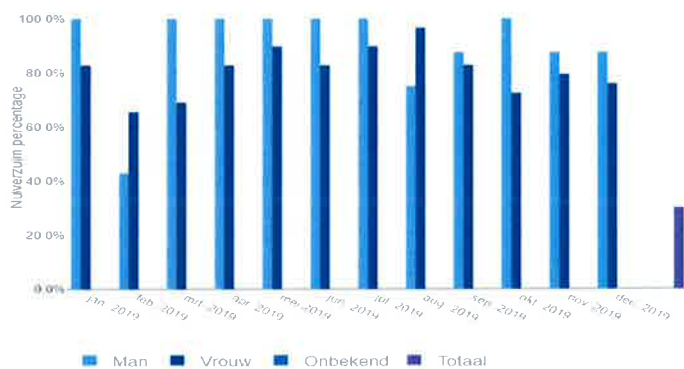
- Als we onderstaande overzichten van de school vergelijken met de landelijke resultaten uit ziekteverzuimcijfers, dan blijkt het verzuimpercentage van 4% aan de lage kant te zijn (onder landelijk gemiddelde 2018 5,9%). Het bestuur en de directie zijn over deze cijfers zeer tevreden.

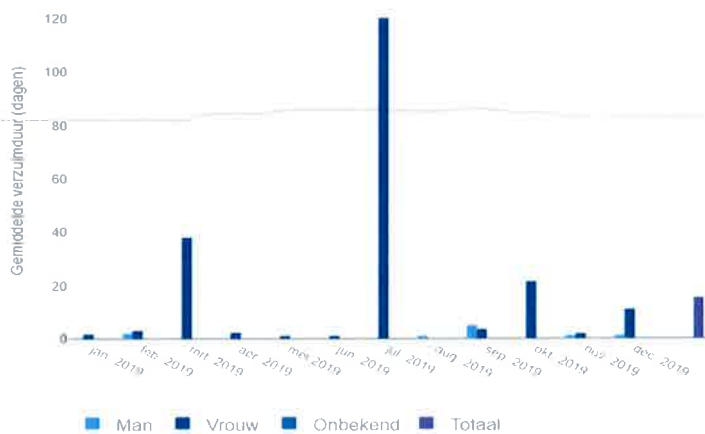
Aantal verzuimredingen

Nuiverzuim percentage

Gemiddelde verzuimduur

Uit bovenstaande overzichten blijkt dat het verzuimpercentage met name wordt veroorzaakt door enkele langdurige ziektegevallen.

3. Financiën

3.1. Kengetallen

Het financiële toezicht is gericht op financiële risico's op het niveau van bevoegd gezag (bestuur) van de scholen en betreft de aspecten: financiële continuïteit, doelmatigheid en rechtmatigheid.

De risicogerichte opzet van het toezicht houdt in dat de inspectie alleen contact legt met of een onderzoek instelt bij besturen wanneer zij financiële risico's constateert of met voldoende waarschijnlijkheid vermoedt. Hierbij fungeert het rapport van commissie "Don" over het financiële beleid bij onderwijsinstellingen als kapstok. Hierin hanteert de commissie twee belangrijke uitgangspunten: **vermogensbeheer en budget beheer**.

Bij vermogensbeheer staat de vraag centraal: wat is de kapitaalsbehoefte van de instelling? Om dit te kunnen berekenen stelt de commissie het begrip kapitalisatiefactor centraal.

Kengetallen Vermogensbeheer

Het ministerie van OC&W hanteert de kapitalisatiefactor als kengetal om te signaleren of onderwijsinstellingen hun kapitaal niet of inefficiënt benutten voor de vervulling van hun taken. De Inspectie kan de mogelijkheid van excessief spaargedrag nader onderzoeken, indien de signaleringsgrenzen zijn overschreden.

Definitie Kapitalisatiefactor: Totaal Kapitaal (excl. boekwaarde gebouw & terrein) / gedeeld door totale baten

- Bovengrens van 60% voor kleine instellingen met < € 5 mln. jaarlijkse baten.
- Bovengrens van 35% voor grote instellingen met > € 8 mln. jaarlijkse baten.

Normatieve Kapitalisatiefactor, besturen	< € 5 mln. baten	> € 8 mln. baten
Bufferliquiditeit	10.0%	5.0%
Transactieliquiditeit	13.8%	8.5%
Financieringsfunctie	31.5%	20.5%
Totaal	55.3%	34.0%
Afgeronde signaleringsgrens	60.0%	35.0%

Bron: Staatscourant 24 november 2011 vastgesteld door Ministerie van OC&W.

Concreet voor de Wilhelminaschool betekent dat bij jaarlijkse baten van € 2,7 mln. een boven grens van 60% van kracht is, wat betekent normatief € 1,6 mln. aan kapitaal.

De realisatie jaarrekening 2019 geeft een activa op balansdatum excl. gebouwen en terreinen van € 1,32 mln (= 49,40%). Is ongeveer op normatief niveau.

Investeringsbeleid / financieringsfunctie

Om kwalitatief goed onderwijs te kunnen blijven geven is het belang van investeringsruimte onderkend. Als activeringsgrens is een drempelbedrag van € 500,- bepaald.

In het boekjaar 2019 bedragen de totale investeringen in leermiddelen en inventaris ca. € 31.000 (2018 ca. € 79.000). De boekwaarde in het verslagjaar is toegenomen van ca. € 269.600 naar ca. € 317.800. Normatief een benodigde investeringsbuffer 31,5% van de totale baten is ca. € 840.000.

Transactieliquiditeit

Normatief 13,8% van de totale baten van € 2,5 mln. is ca. € 368.500.

Bufferliquiditeit

Er is financiële buffer benodigd om niet beheersbare risico's op te vangen. Afhankelijk van de grootte van de instelling wordt door de commissie een percentage van de totale baten geadviseerd als buffer. Risicomarges worden voor een beoordeling als volgt gekwantificeerd: ± 10% voor instellingen met € 2,7 mln. jaarlijkse baten. Een normatief financieel benodigde buffer van ca. € 267.000. Aspecten die qua risico inschatting in acht worden genomen, zijn overheidsbezuinigingen, doordecentralisatie of krimpende aantallen leerlingen en baten.

Kapitalisatiefactor is: (totaal kapitaal excl. Boekwaarde Gebouwen & Terreinen) / totale baten

Kapitalisatie factor	Realisatie	Streefwaarde	Commissie Don Vermogensbeheer Bovengrens
2019	49,40 %	< 60 %	< 60 %
2018	52,51 %	< 60 %	< 60 %
2017	56,36 %	< 60 %	< 60 %
2016	51,86 %	< 60 %	< 60 %
2015	49,42 %	< 60 %	< 60 %

Bovenstaande illustreert dat de score van de school lager is dan de normering, met een dalende trend. De Inspectie van het Onderwijs houdt financieel toezicht op de resultaten. Met een kapitalisatiefactor score van 49,40%, is nader onderzoek in de toekomst niet te verwachten. Daarnaast blijkt uit de continuïteitsparagraaf dat de komende jaren een vrij stabiel resultaat wordt verwacht en dat buitensporig spaargedrag niet aan de orde is. Bovendien bestaan er de nodige onzekerheden m.n. door onvoorspelbaarheid van de totale baten vanuit het Rijk.

Het tweede kengetal dat het ministerie van OC&W hanteert om een beeld te krijgen bij het vermogensbeheer van onderwijsinstellingen is de solvabiliteit.

Solvabiliteit:

De solvabiliteit is een graadmeter voor de financiële onafhankelijkheid van een organisatie en geeft aan of de organisatie aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Bij onderwijsorganisaties is sprake van 2 solvabiliteit ratio's.

Solvabiliteit 1 is eigen vermogen / totaal vermogen.

Solvabiliteit 2 is (eigen vermogen + voorzieningen) / totaal vermogen.

Het grote verschil tussen solvabiliteit 1 en solvabiliteit 2 wordt veroorzaakt door voorzieningen. Dit aandeel bedraagt 17% van de totale balans waarde einde verslagjaar.

Solvabiliteit 1	Realisatie	Streefwaarde	DUO - norm
2019	52,97	>25 %	30,00
2018	50,62	>25 %	30,00
2017	46,50	>25 %	30,00
2016	49,17	>25 %	30,00
2015	54,24	>25 %	30,00

Solvabiliteit 2	Realisatie	Streefwaarde	DUO - norm
2019	69,74	nb	50,00
2018	71,57	nb	50,00
2017	72,14	nb	50,00
2016	71,83	nb	50,00
2015	75,25	nb	50,00

Solvabiliteit is een voorname indicator, die aangeeft in hoeverre bezittingen op de activazijde van de balans gefinancierd zijn met eigen vermogen.

De solvabiliteit van de Wilhelminaschool ligt hoe dan ook, ruim boven de DUO en interne normering.

Weerstandsvermogen:

Het weerstandsvermogen geeft een eveneens een beeld of het bestuur enerzijds te rijk zou zijn of anderzijds of er financiële capaciteit is om onvoorziene tegenvallers in de exploitatie op te vangen. Als streefwaarde wordt door Dienst Onderwijs Uitvoering (DUO) een norm van 15 tot 20% als koers geadviseerd voor weerstandsvermogen.

Het kengetal is volgens commissie "Don" te beperkt en verwarrend en achterhaald door de kapitalisatiefactor. Ondanks dat publiceert het ministerie toch benchmark gegevens over het weerstandsvermogen.

OC&W hanteert voor PO definitie: Eigen vermogen / totale baten (Bodem inspectie 5%).

Weerstandsvermogen %	Realisatie	Streefwaarde	DUO - norm
2019	27,77 %	< 25,00	15,0 - 20,0
2018	26,95 %	< 25,00	15,0 - 20,0
2017	26,73 %	< 25,00	15,0 - 20,0
2016	26,21 %	< 25,00	15,0 - 20,0
2015	27,80 %	< 25,00	15,0 - 20,0

Door de kleinschaligheid is er maar beperkte mogelijkheid tot bepaalde risicospreiding. Door het hoge aandeel van personele lasten zit er weinig flexibiliteit in de kostenstructuur. Het is wenselijk om als streefwaarde de bovengrens van de DUO - CFI normering van 20% aan te houden.

In bovenstaand overzicht wordt duidelijk zichtbaar dat het weerstandsvermogen van de Wilhelminaschool vanaf 2017 weer een stijgende lijn toont ten opzichte van 2016. De gemiddelde realisatie van de afgelopen jaren laat zien dat de cijfers binnen de DUO norm blijven.

Voor de korte termijn adviseert de commissie Don ook te kijken naar budgetbeheer.

Kengetallen Budgetbeheer

Liquiditeit:

De liquiditeit geeft aan of een organisatie voldoende geld beschikbaar heeft om aan de direct opeisbare betalingsverplichtingen te kunnen voldoen.

Een goede liquiditeitsratio illustreert het vermogen van een organisatie om crediteuren tijdig (op korte termijn) te kunnen betalen.

Liquiditeit {current ratio} is (kortlopende vorderingen + liquide middelen) / kortlopende schulden.

Liquiditeit Current ratio	Realisatie	Streefwaarde	DUO - norm
2019	2,55	> 1,00	1,20
2018	2,81	> 1,00	1,20
2017	2,93	> 1,00	1,20
2016	2,77	> 1,00	1,20
2015	3,20	> 1,00	1,20

De liquiditeit schommelt nogal de laatste jaren en is aanzienlijk beter dan normering en streefwaarde.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht maakt zichtbaar waar de geldmiddelen vandaan kwamen en waaraan zij zijn uitgegeven. Zie hiervoor paragraaf B4 van de jaarrekening.

Over 2019 is er een toename in liquide middelen zichtbaar van ca. € 73.500. Hoofdzakelijk het gevolg van ontvangen vorderingen en hogere kortlopende schulden vergeleken met 2018. In 2018 was er dan ook een afname van ca. € 47.000.

Rentabiliteit:

Rentabiliteit heeft betrekking op het rendement en geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat uit gewone bedrijfsvoering in relatie tot de totale baten.

Rentabiliteit is exploitatie resultaat uit gewone bedrijfsvoering / totale baten.

Rentabiliteit %	Realisatie	Streefwaarde	DUO - norm
2019	2,30	> 2,00	0,0 / 4,0
2018	3,20	> 2,00	0,0 / 4,0
2017	0,81	> 2,00	0,0 / 4,0
2016	- 0,56	> 2,00	0,0 / 4,0
2015	2,05	> 2,00	0,0 / 4,0

In principe heeft de onderwijsinstelling geen winstoogmerk. Vanuit dat principe kan de rentabiliteit 0 zijn. Echter ter instandhouding van vermogen is het wel noodzakelijk de inflatie te compenseren. De situatie wordt precair als de rentabiliteit scores structureel negatief zijn en tevens naar

verwachting negatief blijven in de toekomst, want dan blijf je interen op je reserves en voorzieningen.

De PO-raad adviseert, dat gemiddelde rentabiliteit berekent over de afgelopen jaren, dient uit te komen tussen 0% en 5%. Voor de Wilhelminaschool is de gemiddelde score over de laatste vijf jaren ongeveer 1,56%. Een score rondom de Don-norm. Kortom, nog geen urgente actie vereist.

Personele last / totale lasten:

De verhouding van de personele lasten ten opzichte van de totale lasten is in de onderwijssector enorm hoog. Als streefwaarde houdt het bestuur maximaal 79% aan. De afgelopen jaren laat zien dat de verhouding tussen personele lasten en totale lasten binnen deze streefwaarde blijft. De lage(re) score in 2016 werd veroorzaakt door hogere materiële lasten (incidentele extra dotatie aan de onderhoudsvoorziening). Ook in 2018 zijn de hogere materiële lasten de reden van de lagere verhouding. In 2019 is het licht gestegen, maar nog altijd onder de streefwaarde.

Personele last / Totale lasten %	Realisatie	Streefwaarde
2019	76,28	< 79,00
2018	75,29	< 79,00
2017	77,37	< 79,00
2016	75,11	< 79,00
2015	78,27	< 79,00

Materiële / Totale lasten %	Realisatie	Streefwaarde
2019	23,72	> 21,00
2018	24,71	> 21,00
2017	22,63	> 21,00
2016	24,89	> 21,00
2015	21,73	> 21,00

Reserves / voorzieningen

Onderstaand een schema van de ontwikkeling van reserves en voorzieningen in totaal en per leerling. Gebaseerd op het aantal leerlingen per 1 oktober 2019 en 1 oktober 2018.

Reserves/ Voorzieningen per 31 december	Wilhelmina school Totaal €	Wilhelminascho ol Totaal €	Wilhelminascho ol per leerling €	Wilhelminascho ol per leerling €
	2019	2018	2019	2018
Aantal leerlingen	434	436	434	436
Algemene reserve	457.777	438.850	1.055	1.006
Bestemmingsreserv es	283.614	241.000	653	553
Totaal	741.391	679.850	1.708	1.559
Voorz. Onderhoud	213.124	251.195	491	576
Voorz. Jubilea	21.619	30.286	50	70
Totaal	234.743	281.481	541	646
Generaal Totaal	976.134	961.331	2.249	2.205

Algemene reserve

De algemene reserve neemt toe met een deel van het exploitatieresultaat 2019 ad € 18.927 naar € 457.777, per leerling: € 1.055.

Overige bestemmingsreserves

Het saldo aan bestemmingsreserves eindigt in 2019 op een niveau van € 283.614. Dit is per leerling: € 653. De bestemmingsreserves zijn verdeeld in publiek en privaat. De bestemmingsreserve privaat heeft per 31-12-2019 een saldo van € 240.341 en de bestemmingsreserve publiek heeft per 31-12-2019 een saldo van € 43.273. Deze is bedoeld voor de bijzondere en aanvullende bekostiging PO. Deze gelden worden in 2020 benut.

Samenvattend een toename van de reserves per leerling in het verslagjaar.

- De totale reserves per leerling € 1.708 eind 2019
- De totale reserves per leerling € 1.559 eind 2018.

Voorziening preventief onderhoud

Er wordt gewerkt met een meerjarenonderhoudsplan (MOP). In 2019 neemt de voorziening af naar een niveau van € 213.124, per leerling: € 491 tegenover € 576 per leerling eind 2018. Dit komt met name door de verbouwing die heeft plaatsgevonden in 2019.

De onderhoudsvoorziening is gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplan met het doel om uitgaven te kunnen betalen en het gebouw in degelijke staat te houden.

Voorziening P&A

Voorziening jubilea neemt af naar € 21.619, per leerling: € 50.

Samenvattend een afname van de voorzieningen per leerling in 2019 van € 105.

- De totale voorzieningen per leerling € 541 eind 2019,
- De totale voorzieningen per leerling € 646 eind 2018.

De voorziening Jubilea is gevormd om de te betalen jubilea gratificatie aan het personeel in de toekomst te kunnen opvangen.

Reserves en voorzieningen zijn te bestempelen als middelen om op tijd in te kunnen zetten om de kwaliteit van onderwijs, personeel en op facilitair gebied te kunnen blijven garanderen.

3.2. Staat van baten en lasten

De Wilhelminaschool sluit 2019 af met een positief resultaat van € 61.541 versus een positief resultaat van € 80.675 vorig jaar. Budgettair over 2019 bestond de verwachting dat het resultaat positief € 33.343 zou bedragen.

Onderstaand een overzicht van de totale baten en lasten over diverse jaren.

Exploitatie €	Realisatie 2019	Begroting 2019	Afwijking in %	Realisatie 2018
Baten	2.670.228	2.446.003	9 %	2.522.320
Lasten	2.607.955	2.413.560	8 %	2.441.191
Saldo baten lasten	62.273	32.443		81.129
Financiële baten en lasten	-/- 732	900		-/- 454
Totaal resultaat	61.541	33.343		80.675

Financiële beschouwing baten:

Sinds de lumpsumfinanciering ontvangt het bevoegd gezag bekostiging per schooljaar gebaseerd op het aantal leerlingen (met uitzondering van de materiële instandhouding) per 1 oktober van het voorgaande jaar. In deze vergoeding wordt rekening gehouden met het feit dat ouder personeel meestal duurder is. Dit wordt gedaan door de lumpsum deels afhankelijk te maken van de zogenaamde GGL: de gewogen gemiddelde leeftijd van de leerkrachten. De vergoeding wordt op bevoegd gezagsniveau uitgekeerd. De financiële verslaggeving is gebaseerd op het kalenderjaar.

De baten zijn direct gekoppeld aan het aantal leerlingen. Indien de huidige trend van een dalend aantal leerlingen blijft bestaan en ook gaat gelden voor de Wilhelminaschool, dan staan de baten onder druk. Voor de komende jaren wordt hier bij ons niet van uitgegaan. Om een gezond financieel resultaat te blijven realiseren is in dat opzicht kostenbeheersing van belang. In de praktijk komt dat vooral neer op het vermogen om tijdig personele verplichtingen aan te passen aan een teruglopende lumpsum. Vandaar dat wij ernaar streven om in de formatie een flexibele schil van $\pm 5\%$ te behouden.

Baten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil versus begroting	Realisatie 2018	Verschil versus realisatie
Rijksbijdragen	2.490.586	2.327.503	163.083	2.359.149	131.437
Overige overheidsbijdragen	31.351	19.500	11.851	33.946	-2.595
Overige baten	148.291	99.000	49.291	129.225	19.066
Totaal	2.522.320	2.198.907	224.225	2.522.320	147.908

Rijksbijdragen

De rijksbijdragen zijn bijna € 131.500 hoger dan vorig jaar en ruim € 163.000 hoger dan begroot. De toename van de rijksbijdragen wordt enerzijds veroorzaakt door de ontvangen gelden inzake de bijzondere en aanvullende bekostiging PO van ca. € 43.000. Dit was tijdens het opmaken van de begroting 2019 nog niet bekend. Anderzijds wordt de toename veroorzaakt door een stijging van de Lumpsum, de bekostiging P&A (werkdrukgeden) en prestatiebox (door verhoging parameters) en door hogere doorbetalingen Rijksbijdragen SWV. Hier komt ook weer de welbewuste keuze tot uiting om conservatief te begroten.

Overige overheidsbijdragen

Deze post betreft naast de gemeentelijke bijdrage van de gymzaal ook de afronding van het VVE project waarbij ruim € 10.000 baten zijn gerealiseerd in 2019 (conform 2018, maar niet begroot) en de inkomsten van Brabants Verkeersveiligheidslabel van 2019 voor een bedrag van bijna € 5.000. De totale opbrengsten zijn dan ook ongeveer € 12.000 hoger dan begroot en € 2.500 lager dan gerealiseerd in 2018.

Overige baten

De overige baten zijn ongeveer € 19.000 hoger dan vorig jaar en bijna € 50.000 hoger dan begroot. Het verschil ten opzichte van 2018 wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de donatie van SBOW (Stichting tot Behoud Onderwijs Wilhelmina) van € 20.000 ten behoeve voor diverse jubileumfestiviteiten en verbetering van de hal. De overschrijding ten opzichte van de begroting wordt ook grotendeels door de donatie veroorzaakt. Ook is er een bonus 2018 vanuit het Vervangingsfonds ontvangen van bijna € 9.000. Daarnaast zijn de inkomsten inzake huur ca. € 7.500 hoger dan begroot en de inkomsten inzake de overblijfgeregeling ruim € 10.000 hoger dan begroot.

Financiële beschouwing lasten:

In totaliteit overschrijden de lasten de begroting 2019 met € 194.395 (8%).

In vergelijking tot vorig verslagjaar een toename van bijna € 166.764 in de realisatie van de lasten.

Lasten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Vershil versus begroting	Realisatie 2018	Vershil versus realisatie
personeel	1.989.316	1.889.250	100.066	1.837.888	151.428
afschrijving	52.954	72.010	-/- 19.056	45.794	7.160
huisvesting	293.082	210.050	83.032	200.112	92.970
overige	188.603	165.250	23.353	260.475	-/- 71.872
leermiddelen	84.000	77.000	7.000	96.922	-/- 12.922
Totaal	2.607.955	2.413.560	194.395	2.441.191	166.764

Personele Lasten:

De "Gouden Regel" binnen de lumpsum gedachte is dat structurele personele verplichtingen zo veel mogelijk aangepast dienen te worden aan de structurele baten. De baten zijn direct gekoppeld aan het aantal leerlingen. Gesteld kan worden dat de sturing op de formatie het belangrijkste element in de sturing op personele lasten is. In de loop der jaren is redelijke stabiliteit in formatie zichtbaar.

Onderstaande tabel heeft betrekking op het gemiddelde aantal werkzame medewerkers gedurende het kalenderjaar conform Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. Dit is bijvoorbeeld inclusief medewerkers die in dienst zijn maar Bapo, compensatie- of ouderschapsverlof genieten. Exclusief externe inhuur.

Leerlingen en personeel (FTE)	Leerlingen 1-10	FTE
2019	434	27,72 FTE
2018	436	26,87 FTE
2017	437	27,04 FTE
2016	424	24,91 FTE
2015	435	25,10 FTE

Er wordt nadrukkelijk sturing gegeven aan inzet van FTE.

Ten opzichte van 2018 is het aantal FTE licht gestegen met 0,85 FTE. De totale personele lasten in het verslagjaar stijgen met ruim € 151.000 en vergeleken met de begroting is zijn de personeelslasten € 100.000 hoger. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de aanpassingen van het salaris per 1 juni 2019. In 2019 zijn er geen ontslagvergoedingen uitgekeerd.

Naast de reguliere lonen en salarissen betreft dit ook de overige personele lasten (nascholing, lasten passend onderwijs en inhuur externen).
Uitgedrukt als aandeel van de totale lasten nemen de personele lasten licht toe van 75,29% naar 76,28% in 2019.

Het kengetal Personeel / Rijksbijdragen benadert de personele lasten vanuit de baten kant.

Personele lasten / rijksbijdragen	Realisatie
2019	79,9 %
2018	77,9 %
2017	82,8 %
2016	81,6 %
2015	82,0 %

Het kengetal personele lasten t.o.v. rijksbijdragen wordt door de Inspectie gehanteerd om te oordelen of de continuïteit van de stichting niet in gevaar is. Als norm is het plafond bepaald op 95%. Hier blijkt eveneens dat de bedrijfsvoering van de school de laatste jaren goede stappen heeft gezet. De afhankelijkheid van de rijksbijdragen is verlaagd en ligt in lijn met de landelijke cijfers. Een gezonde ontwikkeling.

In 2019 nemen de personele lasten in relatie tot de totale rijksbijdragen toe ten opzichte van voorgaand jaar, maar blijft nog onder de 80%. Personele kosten blijven echter een doorslaggevende post waarvoor waakzaamheid geboden blijft. Het blijft dan ook een noodzaak om het aantal FTE's in balans te houden met de bekostiging van het aantal leerlingen.

Materiele lasten:

- Afschrijvingskosten:**

De afschrijvingskosten ad € 52.954 wijken ca. € 19.000 af van de geplande afschrijvingen (onderschrijding). De begrote investeringen 2019 waren € 137.000 terwijl er voor een bedrag van ca. € 101.000 daadwerkelijk is geïnvesteerd. Dit verklaart de onderschrijding van de afschrijvingskosten in 2019.

- Huisvestingslasten:**

De gerealiseerde huisvestingslasten zijn ruim € 83.000 hoger dan begroot en ca. € 93.000 hoger dan in 2018. De ruime overschrijding wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de dotatie aan de onderhoudsvoorziening van € 150.000 terwijl hier € 100.000 voor was begroot en de realisatie in 2018 was eveneens € 100.000. Daarnaast zijn er in 2019 huurkosten betaald van ruim € 11.000 terwijl hier niets voor was begroot. Ook waren hier geen kosten voor in 2018. Dit betreffen kosten voor de huur van airconditioning tijdens de verbouwing van lokalen.

- Overige instellingslasten:**

De realisatie van de overige instellingslasten sluiten einde boekjaar € 188.603 tegenover € 260.475 vorig jaar en was begroot op € 165.250.

De verschillen ten opzichte van 2018 worden enerzijds veroorzaakt doordat in 2018 een bijdrage is ontvangen van bijna € 36.000 inzake Stichting Openbare Basisscholen Helmond voor de periode vanaf augustus 2016. Ten opzichte van 2018 is hier een onderschrijding van € 26.552. Ook de juridische kosten laten een daling zien van € 23.890 vanwege de procedure tegen het Participatiefonds in 2018. Daarnaast zijn de uitgaven aan projecten met bijna € 28.000 lager dan in 2018.

De toename van de overige instellingslasten ten opzichte van de begroting 2019 wordt met name veroorzaakt door de bestedingen inzake activiteiten van leerlingen. Deze zijn namelijk bijna € 14.000 hoger dan begroot. Ook is er niet begroot voor juridische kosten terwijl hier ruim € 5.300 voor is gerealiseerd in 2019.

• Leermiddelen:

De uitgaven voor leermiddelen overschrijden de begroting met € 7.000 en zijn ca. € 13.000 lager dan in 2018. De overschrijding ten opzichte van de begroting wordt grotendeels veroorzaakt door de kosten van ca. € 7.500 inzake netwerkbeheer. In 2019 was hier niets voor begroot. Het gevolg van inhuur c.q. ondersteuning vanuit Enter Automatisering. In 2018 waren de kosten hoger door ICT verbruik.

Kostenbeheersing is van belang. In de praktijk komt dat vooral neer op het tijdig aanpassen van personele lasten aan de teruglopende inkomsten / leerlingen. Hier slaagt de Wilhelminaschool tot nu toe goed in.

Ook bij de materiële lasten volgt een stabiel, gezond beeld met verklaarbare afwijkingen.

De lage rentestand heeft zijn weerslag op de rente baten. De financiële lasten omvat bank kosten en rentelasten. Verder geen bijzonderheden of risico's.

Inzet werkdrukverlagende middelen:

Vanaf schooljaar 2018-2019 zijn er middelen beschikbaar om de werkdruk te verminderen. In 2018-2019 ontving elke school een bedrag van € 155,55 per leerling (peildatum 1 oktober 2017). In schooljaar 2019-2020 is dit € 225 per leerling (peildatum 1 oktober 2018). Dit betekent dat voor de aanpak van de werkdruk per schooljaar 2019-2020 de P&A bekostiging verhoogd is met een bedrag van € 69,45 per leerling. Dit komt voor vijf maanden ten gunste aan kalenderjaar 2019.

Hieronder wordt de inzet van de werkdrukmiddelen van 2019 weergegeven en toegelicht.

Bestedingscategorie	Beschikbaar bedrag kalenderjaar 2019	Besteed bedrag kalenderjaar 2019	Toelichting
Personeel	€ 81.715,94	€ 61.092,63	Betreft € 35.077,15 directe personeelslasten en € 26.015,48 inhuur gymleerkracht
Materieel			
Professionalisering			
Overig			

Vanaf de beschikbaarstelling van de werkdrukmiddelen heeft het team op school in eerste instantie procesmatig het gesprek gevoerd over de inzet van de werkdrukmiddelen. Het team heeft toen een bestedingsplan opgesteld. Als bestedingsdoel is gekozen voor uitbreiding van de inzet van twee leerkrachten (2 x 0,1000 wtf), beiden t/m juli 2019, en de inzet van een extra onderwijsassistent (0,6000 wtf). Daarnaast wordt er nog een gymleraar ingehuurd.

3.3. Treasuryverslag

Inleiding

Onder 'treasury' is te verstaan: het sturen en het beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële posities en stromen en de hieraan verbonden risico's. In het kader van dit statuut betreft treasury met name het beheer van het vermogen c.q. van de reserves en voorzieningen van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina. In dit treasurystatuut wordt het beleid ten aanzien van het vermogensbeheer geformuleerd en worden de bevoegdheden en verantwoordelijkheden en de organisatie van de treasuryfunctie vastgelegd.

In het statuut worden afspraken over onderwerpen als beheersing van rentekosten en -risico's, financierings- en beleggingsvraagstukken vastgelegd. Dit treasurystatuut is van toepassing op de publieke en private middelen van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina.

Doelstelling treasuryfunctie

Het treasurybeleid is ondergeschikt en dienend aan de primaire doelstelling van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina, namelijk het geven van onderwijs. Hiervan afgeleid is de doelstelling van het financieel beleid het borgen van de financiële continuïteit van de organisatie. Deze doelstelling valt uiteen in het realiseren en borgen van:

- Voldoende liquiditeit
- Lage financieringskosten
- Risicomijdende uitzettingen
- Kosteneffectief betalingsverkeer
- Beheersen en bewaken financiële risico's

a. Voldoende liquiditeit

In het geval van tijdelijk overtollige middelen kan een deel van de beschikbare middelen zodanig worden uitgezet dat deze zonder al te veel kosten snel liquide te maken zijn. Om de liquiditeitspositie zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de liquiditeitsbehoefte, wordt er periodiek en minimaal eens per jaar, een liquiditeitsprognose opgesteld, die een periode van vijf jaar beslaat.

b. Lage financieringskosten

Ook het aantrekken van benodigde middelen vindt plaats op basis van een (actuele) liquiditeitsprognose. Bij het aantrekken van langlopende geldleningen worden offertes opgevraagd bij minimaal 3 partijen.

c. Risicomijdende uitzettingen (vooralsnog wordt hier geen gebruik van gemaakt)

Middelen die niet direct noodzakelijk zijn om liquide aan te houden, worden uitgezet. Het Bestuur besluit welke treasuryinstrumenten worden ingeschakeld. Desgewenst wordt de huisbankier verzocht om een beleggingsvoorstel. Uit de beleggingen mogen nooit nieuwe risico's ontstaan. Het beleggingsvoorstel omvat een kredietwaardigheidsbeoordeling van de instelling.

De kredietwaardigheid wordt minimaal eens per jaar gecontroleerd door het Bestuur. Voordat een belegging wordt aangekocht, is aan de hand van een liquiditeitsprognose aangetoond dat de betreffende waardepapieren niet verkocht hoeven te worden voor het einde van de looptijd. Onder deze conditie is sprake van een hoofdsomgarantie (de periode van beleggen is eindig en de belegging wordt op een vooraf vastgestelde einddatum terugontvangen) en een belegging kan pas als risicomijdend worden aangemerkt, als er een dergelijke garantie van toepassing is.

d. Kosteneffectief betalingsverkeer

Gezien de omvang van het betalingsverkeer is het van belang dat de financiële logistiek optimaal is ingericht. Het betalingsverkeer van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina is zo ingericht dat het kosteneffectief kan worden beheerd. De bankrelaties van de stichting worden minimaal één keer per vier jaar geëvalueerd.

e. Beheersen en bewaken van risico's

Het treasurybeleid is gericht op het uitsluiten dan wel minimaliseren van het debiteurenrisico, het renterisico en het interne liquiditeitsrisico:

- Het debiteurenrisico is de kans dat belegde middelen niet worden terugontvangen van debiteuren. Dit risico wordt beperkt door te beleggen bij marktpartijen die voldoen aan de in de wet vermelde voorwaarden.
- Het renterisico wil zeggen het gevaar verbonden aan de veranderingen in de rentestructuur. Het renterisico dient te worden afgedekt door het opbouwen van een evenwichtige beleggingsportefeuille in relatie tot de geldende rentestructuur en de verwachtingen ten aanzien van de renteontwikkeling.
- Het interne liquiditeitsrisico is de kans dat opbrengsten worden gemist dan wel kosten worden gemaakt door wijzigingen in de geprognosticeerde financieringsbehoefte en investeringsplannen. Goede interne afspraken en een regelmatige actualisatie van de prognoses van de financieringsbehoefte zullen het liquiditeitsrisico beperken.

Het treasurybeleid maakt deel uit van het financiële beleid van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina. Het vindt plaats binnen de kaders van de Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 6 juni 2016 met kenmerk WJZ/800938, houdende regels over het uitzetten van gelden, het aangaan van leningen en het aangaan van verbintenissen voor financiële derivaten (Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 RBLD 2016)). De regeling heeft betrekking op de publieke middelen van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina.

In de bedrijfsvoering wordt gestreefd naar een zo hoog mogelijke opbrengst van de (tijdelijk) overtollige middelen tegen een aanvaardbaar risico. Met het oog op het afdekken van financiële risico's en het financieren van geplande investeringen worden reserves en voorzieningen opgebouwd. In het treasurybeleid wordt uitvoering gegeven aan eigen verantwoordelijkheid van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina om alle tot haar beschikking staande middelen risicomijdend uit te zetten.

Bij het aantrekken respectievelijk uitzetten van alle benodigde respectievelijk overtollige middelen wordt gehandeld overeenkomstig de in deze regeling gestelde verplichtingen.

Richtlijnen en limieten

Algemene richtlijnen (indien van toepassing)

Het betreft hier richtlijnen voor het uitzetten van gelden, het aangaan van leningen en voor overige middelen, voor zover deze in de administratie niet zijn afgescheiden van de publieke middelen en voor zover het Bestuur hiervoor geen aparte richtlijnen heeft vastgesteld. De wettelijke kaders hiervoor zijn vastgelegd in de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 6 juni 2016 met kenmerk WJZ/800938. De regeling houdt in dat:

- Derivaten, leningen of beleggingen worden alleen aangetrokken dan wel uitgezet bij financiële ondernemingen als bedoeld in de Wet op het financieel toezicht en die:
 - gevestigd zijn in een lidstaat (Een lidstaat is staat die lid is van de Europese Unie of een andere staat die partij is bij de overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte);
 - minstens een single A-rating hebben, afgegeven door ten minste twee van de drie ratingsbureaus Moody's, Standard & Poor's en Fitch.
- Beleggingen, leningen met publieke middelen worden alleen aangetrokken in euro's.
- Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina is een niet-professionele belegger.
- Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina verzoekt de financiële instelling zich te laten aanmerken als niet-professionele belegger bij het aantrekken van leningen en het beleggen van tijdelijk overtollige middelen.

Richtlijnen inzake beleggingen (indien van toepassing, wordt nu niet gedaan)

- Middelen die tijdelijk overtollig zijn kunnen in een belegging worden uitgezet.
- De periode van het beleggen is eindig en de belegging wordt op een vooraf vastgestelde einddatum terugontvangen.
- De hoofdsom van de belegging wordt door de financiële onderneming te allen tijde gegarandeerd.
- Er wordt niet belegd in achtergestelde spaarrekeningen en achtergestelde deposito's;
- Beleggingen moeten vooraf door het Bestuur ter kennisname aan de Raad van Toezicht worden gestuurd.

Richtlijnen inzake leningen

- Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina geeft geen leningen uit aan derden, noch aan personeel, noch aan andere instellingen of organisaties, tenzij deze lening van toepassing is voor de uitvoering van de wettelijke taak van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina en binnen het doel van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina past.

- Bij het aangaan van leningen gaat Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina geen extra risico's aan die het voortbestaan van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina of het geven van onderwijs kunnen bedreigen.
- Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina leent alleen bij financiële instellingen die voldoen aan de eisen zoals opgenomen in artikel 4 eerste lid van de 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016'.
- Leningen moeten vooraf door het Bestuur ter kennisname aan de Raad van Toezicht worden gestuurd

Richtlijnen privaat vermogen

Met betrekking tot de private middelen zijn de hiervoor opgenomen richtlijnen eveneens van toepassing, maar in voorkomende gevallen mag hiervan gemotiveerd worden afgeweken. Het is echter niet toegestaan dat met private middelen dermate grote risico's worden aangegaan, dat deze een negatief effect kunnen hebben op de publieke middelen. De private middelen zijn vastgelegd in de jaarrekening en de administratie van de Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina en hebben betrekking op de niet door OCW gefinancierde activiteiten.

Treasuryinstrumenten

Bij het voeren van treasurybeleid zijn de volgende instrumenten toegestaan:

- Rekening-courant
- Kasgeldleningen
- Spaarrekeningen
- Deposito's
- Schatkistbankieren
- Vaste geldleningen, al dan niet bezwaard met een hypotheek
- Onderhandse geldleningen

Als het Bestuur instrumenten wil inzetten die niet zijn aangegeven in het treasurystatuut, vraagt hij hiervoor de voorafgaande goedkeuring van de Raad van Toezicht.

Organisatie van de treasuryfunctie

Plaats in de organisatie

De treasuryfunctie wordt uitgeoefend onder verantwoordelijkheid van het Bestuur. Het Bestuur is bevoegd om dat deel van de middelen dat niet benodigd is om de liquiditeit te waarborgen, zodanig te beleggen dat een zo hoog mogelijk rendement verkregen wordt. De bestuurder is tevens bevoegd om uitvoerende werkzaamheden te laten uitvoeren door anderen, bijvoorbeeld een extern administratiekantoor.

Treasuryplan

Het Bestuur stelt een treasuryplan vast dat deel uitmaakt van de begrotingsstukken. In het plan komen de volgende onderwerpen aan de orde.

- De liquiditeitsprognose voor het begrotingsjaar en vier daarop volgende jaren (artikel 3 lid1c van de regeling als genoemd in paragraaf 3.1 van dit statuut). Deze prognose is gebaseerd op historische patronen, aangevuld met nadere gegevens omtrent zoals het vermoedelijke verloop van de bekostiging en de personeelskosten, investeringen en groot onderhoud. Uit de prognose blijkt of de omvang van de liquiditeiten gedurende het jaar optimaal is en of reeds ingenomen en eventuele nieuwe posities aangehouden kunnen worden tot het einde van de looptijd.
- De rentevisie van de bank, dit ter ondersteuning voor het opstellen van de begroting, m.n. de financiële baten en lasten.
- Renterisico (voor zover van toepassing): de samenstelling van de huidige leningenportefeuille wordt weergegeven, doorgerekend met enkele rentescenario's.
- Geld- en kapitaalmarktpartijen: hier wordt aangegeven waar de stichting haar middelen belegt of wellicht zal gaan beleggen in het komende begrotingsjaar.

Verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden

Het Bestuur is verantwoordelijk voor de uitvoering van het treasurybeleid. Het Bestuur is bevoegd tot het aangaan van externe verplichtingen binnen dit treasurybeleid. De penningmeester is verantwoordelijk voor:

- Periodiek (bijvoorbeeld maandelijks) opstellen van een kasstroomprognose.
- Periodiek (bijvoorbeeld maandelijks) bewaken werkelijke kasstroom ten opzichte van de prognose.
- Beheren van de beleggingsportefeuille.
- Risicoanalyse en treffen beheersingsmaatregelen ten aanzien van de treasuryactiviteiten.
- Doen van voorstellen aan het Bestuur voor wijzigingen in de beleggingsportefeuille
- Periodiek (bijvoorbeeld maandelijks) opstellen van een verantwoording over de treasuryactiviteiten.

De financiële administratie (gevoerd via een administratiekantoor) is verantwoordelijk voor:

- De registratie van de transacties voortvloeiende uit de uitvoering van het treasurybeleid.
- De registratie en bewaking van de vorderingen en schulden.
- De voorbereiding van de betalingen.
- De registratie van de betalingen.

De betalingen worden geautoriseerd zoals vastgelegd in de procuratieregeling van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina.

Met betrekking tot het kasverkeer is een procedure beschreven met daarin onder andere het maximum kassaldo.

Verantwoording

De Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina doet ieder jaar in het bestuursverslag – indien van toepassing – ten aanzien van de publieke middelen verslag van haar beleid ten aanzien van de beleggingen en leningen, de uitvoering van het beleid in de praktijk, de uitstaande beleggingen en leningen en de aangetrokken en afgesloten leningen. Hierbij wordt:

- a) een vergelijking gemaakt met de gegevens van het voorgaande jaar;
- b) van elke belegging jaarlijks gemeld op welk moment de belegging vrij valt;
- c) verantwoording afgelegd over het gebruik van derivaten, conform de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- d) een rapportage over het treasurystatuut opgenomen, waarin tenminste verslag gedaan over:
 1. Het beleid en de uitvoering ten aanzien van beleggen, lenen
 2. de soorten en omvang van de beleggingen, leningen
 3. de looptijden van de beleggingen, leningen.

Evaluatie

Eénmaal per jaar (of zoveel vaker als de marktsituatie daartoe aanleiding geeft) initieert het Bestuur een evaluatie in de vergadering van de Raad van Toezicht inzake de uitvoering van het treasurybeleid. Tijdens deze evaluatie komt aan de orde:

- overzicht en analyse van de huidige liquiditeits- en risicopositie,
- prognose van de ontwikkelingen op de financiële markten (rentevisie),
- resultaten ten opzichte van de begroting en het treasuryplan,
- de transacties die de afgelopen periode zijn aangegaan op de geld- of kapitaalmarkt.

Wet Goed Onderwijs en Code Goed Bestuur

De wet 'goed bestuur' eist voor schoolbesturen onder de WPO, de WEC en de WVO onder andere dat zij de functies van 'bestuur' en 'intern toezicht' gescheiden hebben (art. 17a WPO, 28g WEC en 24d WVO).

Het bestuur van de stichting bestaat uit 5 leden en de Raad van Toezicht uit 3 leden (zie blz. 4). Zowel de leden van het bestuur, als de leden van de Raad van Toezicht verrichten hun werkzaamheden voor de stichting op vrijwillige basis en zijn dus niet in dienst – en hebben ook geen functie – binnen de Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina.

In afwijking tot de Code Goed Bestuur worden de nevenfuncties van alle leden van de Raad van Toezicht ende leden van het bestuur niet vermeld.

Uitgangspunt is dat goed bestuur bijdraagt tot goed onderwijs voor ieder kind. In juni 2012 is in de code Goed Bestuur opgenomen dat schoolbesturen de beschikbare middelen op een effectieve en verantwoorde wijze moeten inzetten ten behoeve van kwalitatief goed onderwijs. Zo is de sector continu bezig met het verbeteren van de kwaliteit van het financieel management.

Met de komst van de Code Goed Bestuur heeft het bestuur zich ten doel gesteld om te werken conform de eisen hiervan.

4. Toekomstige Ontwikkelingen

In de voorgaande paragrafen is al een aantal aspecten vermeld waar wij ons op de korte termijn op gaan richten. Deze paragraaf geeft de ontwikkelingen nog eens bondig weer.

- Voor zover mogelijk zullen de beleidsplannen concrete meetbare en reële doelstellingen bevatten, zodat de verantwoording erover op eenduidige wijze kan blijven plaatsvinden. Alle beleidsterreinen zijn geïntegreerd in een meerjarenbeleidplan c.q. schoolplan 2019-2023. De te maken meerjarenbegroting 2020-2024 zal aldus zoveel als mogelijk een financiële relatie hebben met de opgenomen speerpunten van het beleid in de voornoemde meerjarenplannen (o.a. MJOP) c.q. schoolplannen.
- Aan de Code Goed Bestuur blijven we invulling geven.
- Wij werken nu met een "two-tier" model, met een apart bestuur, de directeur als adviseur van het bestuur en gemandateerd om bestuurlijke taken over te nemen en apart een raad van toezicht. Dit model is in 2019 kritisch geanalyseerd (met hulp VBS, Vereniging Bijzondere Scholen) en is - indien nodig c.q. wenselijk - aangepast. Gerelateerd hieraan zijn o.a.: de bestuurlijke ervaringen van de laatste jaren, positie huidige directeur én het te vormen IKC.
- De ontwikkeling(en) en afspraken met betrekking tot Passend Onderwijs in het regionale samenwerkingsverband 30-08 (invoering 1-8-2014) worden nauwlettend gevolgd, is m.n. in onze rol van éénpitter van groot belang.
- De totale zorg- c.q. ondersteuningsstructuur blijft zich verder ontwikkelen. Vooral de toegenomen deskundigheid en de positieve professionele ontwikkeling van de leerkrachten en Interne Begeleiders zijn hier debet aan, waarbij zij zich in de groep voornamelijk richten op de ondersteuningsbehoefte van kinderen op en onder het gemiddelde. Voor de ondersteuning aan kinderen van boven het gemiddelde is extra expertise aangesteld (aanstelling van 0.2000 WTF). Aandachtspunt is en blijft om goed in de gaten te houden, dat de door de leerkrachten bestede tijd en aandacht in balans blijft met de mogelijkheden en belasting van de leerkrachten i.h.k.v. met name werkdruk.
- In het kader van de ontwikkeling richting een Integraal Kind Centrum (IKC) de gekozen samenwerking met Korein vorm gaan geven, zowel op bestuurlijk (o.a. samenwerkings- en huurovereenkomst) als op organisatorisch vlak (visie op kind, dagelijkse gang van zaken).
- In overleg met de OMR (oudergedeelte van de MR) zal er de komende jaren geïnvesteerd gaan worden in ons buitenterrein (bostuin, speelveld, kinderboerderij) mede vanuit de opgebouwde gelden van de TSO (tussenschoolse opvang).

Mogelijke risico's en onzekerheden:

- a. De financiële positie in het algemeen.
- b. De werkdruk van het personeel goed monitoren en via het personeelsbeleid m.n. communicatie met personeel over de werkdrukmiddelen in beeld blijven houden via functioneringsgesprekken en agendapunt bij diverse vergaderingen).
- c. In het kader van decentralisering van het onderhoud van de gebouwen – zelf verantwoordelijk via een ophoging van Lumpsum voor al het onderhoud vanaf 1-1-2015 i.p.v. de Gemeente Helmond – is onze dotatie onderhoudsvoorziening vanaf 2015 flink verhoogd tot nu jaarlijks zo'n € 100.000. De ophoging van de Lumpsum is helaas niet toereikend en de vraag is of dat in de toekomst gecompenseerd gaat worden.
- d. Bezuinigingsbeleid vanuit de landelijke overheid, met name richting Passend Onderwijs.
- e. Streven om - ondanks bezuinigingen, dankzij extra middelen en drukte - ruimte en tijd te houden/vinden voor investeringen in geld en menskracht om kwalitatief goed onderwijs te blijven verzorgen en daar waar nodig aanpassingen vorm te kunnen geven.

4.1. Begroting 2020

De begroting 2020 is opgesteld als onderdeel van een meerjarenbegroting over de jaren 2020 tot en met 2024. De leerling prognoses zijn opgesteld door de schooldirecteur en beoordeeld of de ontwikkeling in de toekomst aansluit op het verleden. De verwachting voor de komende jaren is – gebaseerd op de huidige aanmeldingen – een stabiel leerlingenaantal.

	1-10-2018	1-10-2020
Aantal leerlingen	436	434
Aantal leerlingen +3%	449	447

	Realisatie vj 2019	Begroting 2019	Begroting 2020
BATEN			
Rijksbijdrage OCW	2.239.872,06	2.123.847	2.237.085,10
Overige subsidies OCW	82.895,96	83.656	85.497,04
<u>Ontvangen doorbetaling rijksbijdrage SWV</u>	<u>167.817,04</u>	<u>120.000</u>	<u>103.350,79</u>
Subtotaal Rijksbijdragen	2.490.585,06	2.327.503	2.425.932,93
Gemeentelijke bijdragen en subsidies	31.350,59	19.500	31.000,00
<u>Overige overheidsbijdragen</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Subtotaal overige overheidsbijdragen- en subsidies	31.350,59	19.500	31.000,00
Verhuur	25.135,00	17.500	30.000,00
Detachering personeel	-	-	-
Ouderbijdragen	90.429,84	76.500	80.000,00
<u>Overige (overige baten)</u>	<u>32.725,95</u>	<u>5.000</u>	<u>13.000,00</u>
Subtotaal overige baten	148.290,79	99.000	123.000,00
TOTAAL BATEN	2.670.226,44	2.446.003	2.579.932,93
LASTEN			
Lonen en salarissen	1.970.688,94	1.873.275	1.944.537,16
Overige personele lasten	103.081,94	64.200	104.250,00
<u>Af: Uitkeringen</u>	<u>(84.456,20)</u>	<u>-48.225</u>	<u>(59.415,55)</u>
Subtotaal personeelslasten	1.989.314,68	1.889.250	1.989.371,61
<u>Materiele vaste activa</u>	<u>52.954,46</u>	<u>72.010</u>	<u>78.652,75</u>
Subtotaal afschrijvingen	52.954,46	72.010	78.652,75
Huur	11.073,49	-	-
Verzekeringen	4.229,04	3.300	4.000,00
Onderhoud	162.721,22	104.000	114.000,00
Energie en Water	32.049,10	27.250	30.750,00
Schoonmaakkosten	61.517,41	61.000	62.000,00
Heffingen	5.335,99	3.500	5.500,00
<u>Overige huisvestingslasten</u>	<u>16.156,61</u>	<u>11.000</u>	<u>12.500,00</u>
Subtotaal huisvestingslasten	293.082,86	210.050	228.750,00
Administratie- en beheerslasten	87.312,07	82.250	92.750,00
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	83.999,28	77.000	97.000,00
<u>Overige lasten</u>	<u>101.289,99</u>	<u>83.000</u>	<u>89.500,00</u>
Subtotaal overige lasten	272.601,34	242.250	279.250,00
TOTAAL LASTEN	2.607.953,34	2.413.560	2.576.024,36
FINANCIELE BATEN EN LASTEN			
Rentebaten	-	1.500	500,00
<u>Rentelasten</u>	<u>732,28</u>	<u>600</u>	<u>750,00</u>
Subtotaal financiële baten en lasten	(732,28)	900	(250,00)
TOTAAL RESULTAAT	61.540,82	33.342,53	3.658,57

Bij het opstellen van de begroting 2020 is rekening gehouden in de formatie met de volgende FTE's aan vaste en tijdelijke aanstellingen:

FTE's	2020
OP	22,42
DIR	1,02
OOP	3,24
Totaal	26,68

Voor 2020 zijn de volgende investeringen begroot:

GRB	Rekening	Bedrag
12100	Gebouwen aanschafwaarde	€ 23.000
12200	OLP 8 jr aanschafwaarde	€ 50.500
12210	ICT 3 jr aanschafwaarde	-
12212	ICT 5 jr aanschafwaarde	€ 15.000
12214	ICT 10 jr aanschafwaarde	-
12220	Inventaris 5 jr aanschafwaarde	€ 49.000
12222	Inventaris 10 jr aanschafwaarde	€ 1.500
12224	Inventaris 15 jr aanschafwaarde	-
12226	Inventaris 20 jr aanschafwaarde	-
	Totaal	€ 139.000

4.2. Continuïteitsparagraaf

Zoals reeds eerder vermeld is de begroting 2020 opgesteld als onderdeel van een meerjarenbegroting over de jaren 2020 tot en met 2024. In onderstaand overzicht zijn de desbetreffende gegevens uit deze vastgestelde meerjarenbegroting opgenomen. De financiële meerjarenbegroting zal elk jaar worden geactualiseerd. Conform de richtlijnen van de jaarverslaggeving worden in deze paragraaf het huidige jaar en de drie opvolgende jaren beschreven.

	1-10-2018	1-10-2020	1-10-2021	1-10-2022	1-10-2023
Aantal leerlingen	436	439	438	436	436
Aantal leerlingen +3%	449	452	451	449	449

	Realisatie vj 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
BATEN						
Rijksbijdrage OCW	2.239.872,06	2.237.085,10	2.267.188,71	2.285.563,70	2.292.613,23	2.313.288,90
Overige subsidies OCW	82.895,96	85.497,04	80.677,00	81.168,00	80.890,00	80.661,00
Ontvangen doorbetaling rijksbijdrage SWV	167.817,04	103.350,79	95.353,31	86.785,24	77.463,30	68.236,32
Subtotaal Rijksbijdragen	2.490.585,06	2.425.932,93	2.443.219,02	2.453.516,94	2.450.966,53	2.462.186,22
Gemeentelijke bijdragen en subsidies	31.350,59	31.000,00	20.600,00	20.600,00	20.600,00	20.600,00
Overige overheidsbijdragen	-	-	-	-	-	-
Subtotaal overige overheidsbijdragen- en subsidies	31.350,59	31.000,00	20.600,00	20.600,00	20.600,00	20.600,00
Verhuur	25.135,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00
Detaching personeel	-	-	-	-	-	-
Ouderbijdragen	90.429,84	80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00
Overige (overige baten)	32.725,95	13.000,00	13.000,00	13.000,00	13.000,00	13.000,00
Subtotaal overige baten	148.290,79	123.000,00	123.000,00	123.000,00	123.000,00	123.000,00
TOTAAL BATEN	2.670.226,44	2.579.932,93	2.586.819,02	2.597.116,94	2.594.566,53	2.605.786,22
LASTEN						
Lonen en salarissen	1.970.688,94	1.944.537,16	1.948.788,78	1.962.425,69	1.972.415,25	1.981.015,26
Overige personeelslasten	103.081,94	104.250,00	104.250,00	104.250,00	104.250,00	104.250,00
Af: Uitkeringen	(84.456,20)	(59.415,55)	(59.415,55)	(59.415,55)	(59.415,55)	(59.415,55)
Subtotaal personeelslasten	1.989.314,68	1.989.371,61	1.993.623,23	2.007.260,14	2.017.249,70	2.025.849,71
Materiële vaste activa	52.954,46	78.652,75	79.399,63	78.306,25	79.073,83	75.676,21
Subtotaal afschrijvingen	52.954,46	78.652,75	79.399,63	78.306,25	79.073,83	75.676,21
Huur	11.073,49	-	-	-	-	-
Verzekeringen	4.229,04	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00
Onderhoud	162.721,22	114.000,00	104.000,00	104.000,00	104.000,00	104.000,00
Energie en Water	32.049,10	30.750,00	30.750,00	30.750,00	30.750,00	30.750,00
Schoonmaakkosten	61.517,41	62.000,00	63.500,00	65.000,00	66.500,00	68.000,00
Heffingen	5.335,99	5.500,00	5.500,00	5.500,00	5.500,00	5.500,00
Overige huisvestingslasten	16.156,61	12.500,00	12.500,00	12.500,00	12.500,00	12.500,00
Subtotaal huisvestingslasten	293.082,86	228.750,00	220.250,00	221.750,00	223.250,00	224.750,00
Administratie- en beheerslasten	87.312,07	92.750,00	92.750,00	92.750,00	92.750,00	92.750,00
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	83.999,28	97.000,00	97.000,00	97.000,00	97.000,00	97.000,00
Overige lasten	101.289,99	89.500,00	89.500,00	89.500,00	89.500,00	89.500,00
Subtotaal overige lasten	272.601,34	279.250,00	279.250,00	279.250,00	279.250,00	279.250,00
TOTAAL LASTEN	2.607.953,34	2.576.024,36	2.572.522,86	2.586.566,39	2.598.823,53	2.605.525,92
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN						
Rentebaten	-	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00
Rentelasten	732,28	750,00	750,00	750,00	750,00	750,00
Subtotaal financiële baten en lasten	(732,28)	(250,00)	(250,00)	(250,00)	(250,00)	(250,00)
TOTAAL RESULTAAT	61.540,82	3.658,57	14.046,16	10.300,55	(4.507,00)	10,30

Onderstaande gegevens zijn uitgangspunten geweest bij het opstellen van deze meerjarenbegroting:

	2020	2021	2022	2023	2024
teldatum	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021	1-10-2022	1-10-2023
Aantal leerlingen	434	439	438	436	436
OP	22,42	22,30	22,30	22,30	22,30
DIR	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
OOP	3,24	3,24	3,24	3,24	3,24
Totaal	26,66	26,54	26,54	26,54	26,54

De begrote investeringen voor de komende 5 jaar zijn als volgt begroot:

	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
12100 Gebouwen aanschafwaarde	23.000,00				
12200 OLP 8 jr aanschafwaarde	50.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00
12210 ICT 3 jr aanschafwaarde					
12212 ICT 5 jr aanschafwaarde	15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00
12214 ICT 10 jr aanschafwaarde					
12220 Inventaris 5 jr aanschafwaarde	49.000,00			24.000,00	
12222 Inventaris 10 jr aanschafwaarde	1.500,00				
12224 Inventaris 15 jr aanschafwaarde					
12226 Inventaris 20 jr aanschafwaarde					
	139.000,00	17.500,00	17.500,00	41.500,00	17.500,00

Er is dan ook op dit moment geen sprake van majeure investeringen (>15% van de totale baten).

Inkomsten

De ontvangen rijksbijdragen zijn direct afhankelijk van het aantal leerlingen. Op basis van de huidige leerling prognoses stijgen de rijksbijdragen van ongeveer € 2.237.085 in 2020 naar € 2.313.289 in 2024. De rijksbijdragen zijn berekend op basis van de parameters van DUO (peildatum november 2019).

De stijging van de rijksbijdragen wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de stijging van de werkdrukken (onderdeel van de P&A-bekostiging).

Daarnaast hebben de ontvangen doorbetalingen rijksbijdragen van het SWV invloed op de totale rijksbijdragen. Deze bedragen ongeveer € 103.351 in 2020 en dalen tot € 68.236 in 2024.

De overige gemeentelijke bijdragen en de overige baten zijn over de jaren heen gelijk gehouden.

Uitgaven

De loonkosten van 2020 t/m 2024 stijgen licht, bij een gelijkblijvend aantal FTE's, als gevolg van periodieken. De overige personele lasten daarentegen blijven de komende jaren nagenoeg gelijk.

De loonkostenbegroting is gebaseerd op de nu geldende Cao PO. De loonkostenbegroting is opgesteld op medewerker niveau rekening houdend met eventuele periodieken en toeslagen. Bij de personele lasten is rekening gehouden met het natuurlijk verloop van personeel voor zover nu bekend.

De afschrijvingskosten schommelen tussen de € 79.400 en € 75.676, uitgaande van eerder genoemde begrote investeringen. Het uitstellen of laten vervallen van geplande investeringen zal een positief effect op het resultaat, andersom geldt dit natuurlijk ook. Indien er meer geïnvesteerd zal worden dan begroot, zullen de afschrijvingskosten de begroting overschrijden.

De huisvestingslasten en de overige lasten blijven over de jaren heen nagenoeg gelijk.

Het verwachte resultaat voor de periode 2020-2024 is nagenoeg nihil tot positief, wat vooral wordt veroorzaakt door het conservatief begroten.

Mede op basis van de meerjaren ontwikkelingen binnen de exploitatie en de investeringen, is de meerjarenbalans vastgesteld zoals op de volgende pagina weergegeven.

ACTIVA	saldo 31-12-2019	saldo 31-12-2020	saldo 31-12-2021	saldo 31-12-2022
IVA	1.210	805	402	-2
MVA				
Gebouwen en terreinen	80.507,00	116.293,93	109.982,68	103.671,43
Inventaris en apparatuur	197.888,00	347.186,04	306.448,43	266.080,91
Leermiddelen	39.441,00	87.085,93	72.638,37	58.914,12
	<u>317.836</u>	<u>550.566</u>	<u>489.069</u>	<u>428.666</u>
Vorderingen				
Debiteuren	-	-	-	-
OCW / EZ	109.327	170.825	172.042	172.767
Overige vorderingen	-	-	-	-
Overlopende activa	31.780	40.000	40.000	40.000
	<u>141.107</u>	<u>210.825</u>	<u>212.042</u>	<u>212.767</u>
Liquide middelen				
Kasmiddelen	512	1500	1500	1500
Tegoeden op bank- en girorekeningen	939.036	560.437	706.264	848.090
	<u>939.548</u>	<u>561.937</u>	<u>707.764</u>	<u>849.590</u>
Totaal Activa	<u>1.399.701</u>	<u>1.324.132</u>	<u>1.409.277</u>	<u>1.491.022</u>
PASSIVA	Eindsaldo 31-12-2019	Eindsaldo 31-12-2020	Eindsaldo 31-12-2021	Eindsaldo 31-12-2022
Eigen Vermogen				
Algemene reserve	457.777	456.831	470.877	481.177
Bestemmingsreserve (publiek)	43.273	-	-	-
Bestemmingsreserve (privaat)	240.341	238.441	236.541	234.641
	<u>741.391</u>	<u>695.272</u>	<u>707.418</u>	<u>715.818</u>
Voorzieningen				
Voorziening Jubilea	21.619	30.209	28.022	29.522
Onderhoudsvoorziening	213.124	196.258	271.179	342.174
	<u>234.743</u>	<u>226.467</u>	<u>299.201</u>	<u>371.696</u>
Kortlopende schulden				
Crediteuren	87.656	35.000	35.000	35.000
Belastingen en premies sociale verzekeringen	86.642	94.531	94.744	95.428
Schulden terzake van pensioenen	25.439	22.863	22.915	23.080
OCW / EZ	0	0	0	0
Overige kortlopende schulden	10.535	40.000	40.000	40.000
Overlopende passiva	213.295	210.000	210.000	210.000
	<u>423.567</u>	<u>402.394</u>	<u>402.659</u>	<u>403.508</u>
Totaal Passiva	<u>1.399.701</u>	<u>1.324.132</u>	<u>1.409.277</u>	<u>1.491.022</u>

Toelichting op de balans

Er is sprake van een stabiele balans. Het bestuur verwacht geen bijzondere ontwikkelingen in financieringsstructuur. Doordat in 2020 geïnvesteerd wordt voor € 139.000 en de afschrijvingskosten € 78.653 bedragen, stijgt in eerste instantie de boekwaarde van de materiële vaste activa. Dit gaat ten koste van het saldo liquide middelen.

De vorderingen OC&W zijn naar rato van de rijksbijdragen en leerlingaantallen berekend en blijven nagenoeg gelijk. De overlopende activa zijn gelijk gehouden aan de stand ultimo 2018 ad. € 40.000.

De mutatie op het eigen vermogen betreft de begrote resultaten voor 2020 t/m 2024. Ook is er rekening gehouden met de afschrijvingslasten van de peuterspeelzaal die gekocht is in 2019.

De ontwikkeling van het saldo aan voorzieningen is gebaseerd op de jaarlijkse dotaties en onttrekkingen op personeel en onderhoudsvlak. Het aandeel van de totale balans is 17% in 2020 en 31% in 2024.

De belastingen en premies sociale verzekeringen en schulden terzake van pensioenen is berekend naar rato van de lonen en salarissen ultimo 2018. De overige kortlopende schulden zijn op basis van schatting.

De bedragen die zijn berekend naar rato van ultimo 2018 betreft een momentopname. De realisatie eind 2019 wijkt hiervan af. Dit is echter niet meegenomen in de meerjarenbegroting omdat deze cijfers toen nog niet bekend waren.

Conclusie continuïteitsparagraaf balans en exploitatie ontwikkeling

Er is een evenwichtige, ambitieuze maar ook realistische meerjarenbegroting 2020-2024 opgesteld, die aansluit op de doelen, missie en visie van de stichting.

Rapportage aanwezigheid en werking interne risicobeheersing

De Planning & Control cyclus krijgt steeds meer inbedding binnen de procesvoering. Maandelijks verzorgt Ons Onderwijsbureau een managementrapportage. Na afloop van het eerste tot en met het derde kwartaal verzorgt Ons Onderwijsbureau een kwartaalanalyse (staat van baten en lasten, balans, kasstroomoverzicht en ontwikkeling kengetallen). In deze rapportages worden ontwikkelingen omtrent baten, lasten en investeringen op detail niveau beoordeeld. Deze kwartaalrapportage wordt ook besproken met de directeur en de penningmeester. Het inkoop- en aanbestedingsbeleid krijgt ook steeds meer vorm en inbedding in de reguliere processen. Dit geldt zowel voor inkopen boven en onder de Europese drempelbedragen. Jaarlijks wordt naast een jaarbegroting, ook een Meerjarenbegroting opgesteld (staat van baten en lasten, balans, kasstroom en kengetallen).

Rapportage en verantwoording toezichthoudend orgaan

Er wordt eerder in het proces bijgestuurd. Afstemming met betrokkenen is geïntensiveerd. Aangezien de activiteiten binnen de stichting redelijk overzichtelijk zijn en er korte communicatielijnen bestaan is het optuigen van een uitgebreid risicobeheersing- en controlesysteem nog niet verder uitgebouwd. Er is frequent overleg tussen Raad van Toezicht en College van Bestuur. Beheersmaatregelen worden besproken en keuzes worden gemaakt. Hierbij zijn aspecten als rddf-plaatsing en natuurlijke uitstroom een aandachtspunt.

4.3. Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden.

De Wilhelminaschool beschikt over een financieel beleidsstuk, waarin het vermogens- en budgetbeheer uitgebreid voor SNOW in beeld zijn gebracht. Voor het vermogensbeheer is de financiële ruimte bepaald. Voor het budgetbeheer zijn diverse ratio's gedefinieerd.

De volgende ratio's worden o.a. gehanteerd: solvabiliteit, rentabiliteit, liquiditeit en de verhouding personeelslasten t.o.v. totale lasten. Aan de ratio's zijn streefwaarden gehangen vanuit het bestuur maar ook door de overheid zijn streefwaardes gedefinieerd.

Op het gebied van risico's wordt de overheid als een groot risico gezien in verband met de continu wijzigende financiering vanuit de lumpsum en hierdoor dient het bestuur en directie continu beleidsmatig te anticiperen.

Risicoparagraaf

Met de invoering van de lumpsumfinanciering hebben de besturen in het primair onderwijs meer beleidsvrijheid gekregen en zijn zij zelf verantwoordelijk voor het definiëren, vastleggen en uitvoeren van strategisch en tactisch beleid. Hiermee samenhangend worden de volledige financiële risico's (waaronder de zorg voor continuïteit) overgeheveld van de overheid naar de besturen.

In *Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ660)* is aangegeven, dat schoolbesturen in hun jaarverslag een zo volledig mogelijk beeld geven van de van invloed zijnde interne en externe ontwikkelingen. Daarmee samenhangend worden schoolbesturen geacht hun voornaamste strategische, financiële, operationele en compliance risico's (risico = kans x impact) in dit verslag op te nemen. Risico's kunnen namelijk het realiseren van strategisch beleid en geformuleerde doelen in de weg staan.

De noodzaak van een goed risicomanagement is ook beschreven in de *"Code voor Goed Bestuur in het primair onderwijs"*. Naast het in kaart brengen van de risico's is het evident dat er een proces van interne risicobeheersing aanwezig is vanuit het schoolbestuur, wat het treffen van maatregelen behelst, zodat de kans of impact van risico's wordt verkleind. Beheersmaatregelen hebben betrekking op het vermijden, overdragen (via verzekering), beperken of accepteren van de effecten die voortkomen uit risico's.

De PO-raad heeft in het document *"Risico's en risicobeheersing – bouwstenen voor beleid"* een raamwerk voorgesteld waarin risico's, de impact en desbetreffende beheersmaatregel worden gekaderd. Deze risicoparagraaf hanteert dit raamwerk waarin de verschillende risico's gekaderd zijn. De vier betreffende kaders:

1. Strategische risico's (lange termijn)
2. Financiële en operationele risico's: betreffende effectiviteit en efficiency van de processen en middelen inzet
3. Rapportage risico's: betrouwbaarheid van financiële informatieverzorging
4. Compliance risico's: het voldoen aan relevante wetgeving

Ad 1. Strategische risico's

Door het bestuur en directie zijn strategische (lange termijn) risico's geïdentificeerd, risico's die een hoge mate van waarschijnlijkheid en/of een grote impact zouden kunnen hebben. Dit zijn de mogelijke negatieve demografische ontwikkelingen, decentralisatie buitenonderhoud vanuit de Gemeenten, de invoering van het passend onderwijs, zelfstandigheid Wilhelminaschool en onderliggend bestuursmodel, beschikbaarheid onderwijspersoneel.

- Negatieve demografische ontwikkelingen/krimp: vooralsnog is het aantal leerlingen voor de komende jaren stabiel geprognoseerd, maar dit blijft een risico. Een concrete beheersmaatregel voor dit risico is de ontwikkeling en uitrol van Integraal Kind Centrum (= IKC) met een IKC-partner (t.w. Korein) voor kinderen van 0-13 jaar om het leerlingenaantal op peil te houden en om onszelf in de markt te kunnen blijven profileren.
- Decentralisatie buitenonderhoud: naar aanleiding van de overdracht van het buitenonderhoud is een uitgebreid Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld en geactualiseerd (contract afdeling vastgoed van de Gemeente Helmond) waarmee een goed totaaloverzicht aanwezig is van deze verplichting (zowel binnen- als buiten onderhoud). Het MJOP heeft uitgewezen dat voor de periode 2020-2024 een jaarlijkse dotatie van ongeveer € 100.000 nodig is. Onderhoud heeft een jaarlijks terugkerende impact, echter deze is in control vanwege het gebruik kunnen maken van de expertise van de afdeling vastgoed van de Gemeente Helmond bij onderhoud en

bij aanbestedingen. Risico zijn momenteel wel de flink gestegen kosten qua bouwmaterialen en loonkosten. In 2019 hebben een extra dotatie gedaan in de voorziening onderhoud van € 30.000, mogelijk door goed exploitatieresultaat en nodig door meerkosten renovatie 8 lokalen.

- De zelfstandigheid (het éénpitterschap) wordt door bestuur en directie gezien als strategisch risico, onder meer vanwege de verantwoordelijkheden die qua kennis en kunde op diverse gebieden van een vrijwillig bestuur, directie en MT worden gevraagd. Deze gebieden hebben o.a. betrekking op visievorming, kwaliteit, financiën, personeelszaken en bedrijfskundige zaken in zijn algemeenheid. Voorname reden om het huidige bestuursmodel aan te passen.
- Beschikbaarheid onderwijspersoneel. Het vak als docent in het Primair Onderwijs en de aantrekkelijkheid hiervan is reeds jaren een uitdaging voor politiek, samenleving en scholen. Ondanks dat er in 2018 een nieuwe CAO met loonstijgingen (2019) en financiële tegemoetkomingen ter verlichting van de werkdrukverlichting is afgesloten blijft voor het bestuur een belangrijk focuspunt om de juiste en voldoende mensen voor de klas te krijgen en te behouden. Daarom wordt er door bestuur, directie en MT goed geluisterd naar personeel om knelpunten vroegtijdig te signaleren en aan te pakken.

Ad 2. Financiële / Operationele risico's

- Corona-virus: ten tijde van het opstellen van deze risicoparagraaf is Nederland in de ban van het Corona-virus wat grote maatschappelijke en economische impact heeft. Ook de onderwijsinstellingen - waaronder de Wilhelminaschool - worden geconfronteerd m.n. met operationele uitdagingen om eventuele besmettingen te voorkomen. Op 11 Mei 2020 is de school geopend voor lessen, hierbij zijn (wettelijke) voorschriften en instructies vanuit de overheid, RIVM, gemeente nauwgezet (op)gevolgd en zijn er draaiboeken en protocollen opgesteld door directie, MT en bestuur (in overleg met de MR) met frequente evaluatie ter opvolging. Structurele negatieve gevolgen zijn thans in ieder geval nog niet voorzien.
- Personeelskosten: de financiële positie in het algemeen, waarbij gezien de marginale exploitatie van de laatste jaren, vooral de ratio personele lasten/totale lasten zorgen baart en waarbij het tevens niet meer toereikend is om het negatieve resultaat van de materiële baten/lasten te compenseren. Om te veel risico te vermijden, wordt een normratio (percentage personele lasten t.o.v. totale lasten) van 79% gehanteerd (landelijk rond de 81%) en continu gemonitord op basis van actuele cijfers. Derhalve zal deze ratio een grote rol blijven spelen bij de formatie, naast het streven naar een flexibele schil (tijdelijke aanstellingen).
- Wet Werk en Zekerheid: deze wet Werk is een factor die ook een financiële en operationele impact heeft. De wet verplicht namelijk het bestuur vanwege de ketenbepaling haar medewerkers na drie tijdelijke opvolgende contracten een vaste benoeming aan te bieden. Gelukkig is er t.o.v. contracten op basis van ziektevervanging een uitzondering gemaakt en vallen deze niet onder deze wet. Bij het niet goed in kaart brengen van aantal contracten, ontstaan onbedoeld verplichtingen. Met betrekking tot het beperken van deze risico's waren wij aangesloten bij een grote vervangerspool - CLOOSER - waarbij deze ook streng in de gaten hield of er mogelijke verplichtingen ontstonden bij vervangingen (korte tijdelijke contracten). Echter deze vervangerspool is opgedroogd en nu ander contract met CLOOSER "no cure no pay".
- Juridische geschillen: arbeids-, samenwerking- en huurovereenkomsten vormden in 2018 op juridisch gebied het grootste risico met een (grote) financiële impact voor de school. In 2019 geen juridische geschillen.
- Toename van de kwaliteit van het totale onderwijsaanbod: als gevolg van de invoering van Passend Onderwijs en de extra zorg die hierbij hoort neemt de werkdruk en de kans op hoger ziekteverzuim toe bij het personeel. Deze wordt continu door het MT gemonitord en geëvalueerd. Momenteel goed op orde mede vanwege extra tegemoetkomingen vanuit het Rijk (werkdrukmiddelen) waardoor extra ondersteunend personeel is aangesteld.
- Met betrekking tot Passend Onderwijs en in relatie daarmee de baten vanuit ons SWV 30-08 is het zaak om de volgende risico's goed in beeld te blijven houden en te monitoren:
 - Een afname van de baten van het SWV richting de aangesloten besturen, omdat er enerzijds sprake is bij het SWV zelf van een afname van de baten vanuit het Rijk en anderzijds omdat besloten is een grotere gemeenschappelijk deel binnen het SWV te creëren.
 - Het aantal door SNOW doorverwezen of nog door te verwijzen kinderen richting Speciaal Onderwijs. Immers, zo lang onze kinderen daar onderwijs volgen zijn wij financieel verantwoordelijk.
- Materiële kosten: omdat wij beschikken over een groot terrein en een relatief oud gebouw liggen onze materiële lasten relatief hoger dan bij het landelijk gemiddelde (21% t.o.v. 19%). Bovendien stijgen de huisvestingslasten relatief méér dan de vergoedingen daarvoor vanuit het Rijk, waardoor er zeer kritisch omgegaan wordt met het MJOP.

Ad 3. Rapportage risico's

Met ONS Onderwijsbureau is de reeds aanwezige kennis en kunde geborgd bij directie en bestuur t.a.v. het verwerken van financiële transacties, salarisbetalingen, rapportages, verslaglegging en de beschikbaarheid van relevante wet- en regelgeving.

Ad 4. Compliance risico's

Het voldoen aan wetgeving is de belangrijkste randvoorwaarde ten behoeve van kwaliteit en continuïteit. Daartoe biedt het gebruik van een administratiekantoor en samenwerking met de PO-raad toegang tot relevante wet- en regelgeving. Daarnaast zijn contracten afgesloten met ARAG om juridische vraagstukken te ondervangen, wordt er door ONS Onderwijsbureau de huidige stand van HRM geïnventariseerd en zijn er contacten gelegd bij de Gemeente Helmond op het gebied van gebouwen, onderhoud en veiligheid.

Op bestuursniveau is een financieel deskundige werkzaam als bestuurslid, tevens waren in 2019 nog een jurist en een architect als bestuurslid actief (begin 2020 gestopt). Deze expertises binnen het bestuur dienden mede als klankbord voor directie en MT.

Ten slotte is in mei 2018 de wet Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht gegaan. Er heeft inmiddels met hulp en expertise van een ingehuurd extern bedrijf (Privaty) een inventarisatie (nulmeting) plaatsgevonden en op basis hiervan zijn/worden de vereiste procedures geïmplementeerd en/of aangepast en is er een functionaris aangesteld.

4.4 Verslag Raad van Toezicht

De RvT heeft twee keer vergaderd met het bestuur en vier keer als RvT. De RvT heeft het bestuur geadviseerd en goedkeuring verleend over de volgende beleidsvraagstukken en financiële aangelegenheden:

- Jaarrekening en bestuursverslag 2018 (d.d. mei en juni 2019)
- Begroting 2019 (d.d. december 2018) en realisatie kwartaal rapportages.
- Meerjarenbeleidsplan c.q. schoolplan 2015-2019 en 2019-2023
- Meerjarenonderhoudsplan
- Begroting 2020 en Meerjarenbegroting 2020-2024 (december 2019)
- Bestuursmodel (d.d. 18-12-2018 en 7-5-2019)
- Plan van aanpak Integraal Kind Centrum

Ook houdt de Raad van Toezicht, in lijn met de code goed bestuur, toezicht op de naleving van de wettelijke verplichtingen en het toezien op de rechtmatige verwerving en doelmatige en rechtmatige besteding van de middelen alsook het aanwijzen van de accountant.

Eénmaal per jaar (of zoveel vaker als de marktsituatie daartoe aanleiding geeft) vindt er een evaluatie plaats in de vergadering met de Raad van Toezicht inzake de uitvoering van het treasurybeleid. Tijdens deze evaluatie komt aan de orde:

- overzicht en analyse van de huidige liquiditeits- en risicopositie,
- prognose van de ontwikkelingen op de financiële markten (rentevisie),
- resultaten ten opzichte van de begroting en het treasuryplan,
- de transacties die de afgelopen periode zijn aangegaan op de geld- of kapitaalmarkt.

Voor akkoord bestuursverslag / jaarrekening 2019

Plaats:

Helmond

Datum:

11-06-2020

Naam:

W. de Bruijn

Functie:

Voorzitter van Bestuur Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina

Handtekening:

Plaats:

Helmond

Datum:

12-6-'20

Naam:

M. de Veth

Functie:

Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina

Handtekening:

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina
Helmond

JAARVERSLAG 2019

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina
Bachlaan 9
5707 RM Helmond

INHOUDSOPGAVE

A	BESTUURSVERSLAG	PAGINA
	Bestuursverslag	2
	Financiële positie	38
	Resultaat	39
	Kengetallen	40
B	JAARREKENING	
B1	Grondslagen voor de jaarrekening	41
B2	Balans per 31 december 2019	45
B3	Staat van baten en lasten 2019	47
B4	Kasstroomoverzicht 2019	48
B5	Toelichting op de onderscheiden posten van de balans	
1.1	Immateriële vaste activa	49
1.2	Materiële vaste activa	49
1.5	Vorderingen	50
1.7	Liquide middelen	50
2.1	Eigen vermogen	51
2.2	Voorzieningen	51
2.4	Kortlopende schulden	52
	Model G: verantwoording subsidies OCW	53
	Gebeurtenissen na balansdatum	54
B6	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	55
B8	Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	
3.1	Rijksbijdragen Ministerie van OC&W	56
3.2	Overige overheidsbijdragen	56
3.5	Overige baten	56
4.1	Personele lasten	57
4.2	Afschrijvingslasten	57
4.3	Huisvestingslasten	58
4.4	Overige instellingslasten	58
4.4	Leermiddelen	58
5	Financiële baten en lasten	59
	WNT	60
	(Voorstel) bestemming resultaat baten en lasten	61
	Model E: Overzicht verbonden partijen	62
C	OVERIGE GEGEVENS	
C1	Controleverklaring	63
	BIJLAGE(N)	
D1	Gegevens over de rechtspersoon	67

Financiële positie 2019

Ter analyse van de financiële positie dient de volgende opstelling, welke is gebaseerd op de gegevens uit de balansen:

Vergelijkend balansoverzicht

	31-12 2019		31-12 2018	
	x € 1.000	%	x € 1.000	%
Activa				
Immateriële vaste activa	1	0,1%	2	0,1%
Materiële vaste activa	318	22,7%	269	20,1%
Vorderingen	141	10,1%	206	15,3%
Liquide middelen	940	67,1%	866	64,5%
	<u>1.400</u>	<u>100,0%</u>	<u>1.343</u>	<u>100,0%</u>
Passiva				
Eigen vermogen	741	53,0%	680	50,6%
Voorzieningen	235	16,8%	281	21,0%
Kortlopende schulden	423	30,2%	382	28,4%
	<u>1.400</u>	<u>100,0%</u>	<u>1.343</u>	<u>100,0%</u>

Resultaat

Het resultaat over 2019 bedraagt € 61 Tegenover € 80 over 2018.

De resultaten over beide jaren kunnen als volgt worden samengevat:

	Realisatie 2019 x € 1.000	Begroting 2019 x € 1.000	Realisatie 2018 x € 1.000
Baten			
(Rijks)bijdragen OCW	2.491	2.328	2.359
Overige overheidsbijdragen	31	20	34
Overige baten	148	99	129
Totaal baten	<u>2.670</u>	<u>2.447</u>	<u>2.522</u>
Lasten			
Personele lasten	1.989	1.889	1.838
Afschrijvingslasten	53	72	46
Overige lasten	566	452	558
Totaal lasten	<u>2.608</u>	<u>2.413</u>	<u>2.442</u>
Saldo baten en lasten	<u>62</u>	<u>34</u>	<u>80</u>
Financiële baten en lasten			
Financiële baten en lasten	-1	1	-
Resultaat baten en lasten	<u>61</u>	<u>35</u>	<u>80</u>

Kengetallen

Met de kengetallen kan de financiële toestand van de stichting worden beoordeeld en gemeten.
De kengetallen geven de toestand op 31 december weer, er is dus sprake van een momentopname.

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Liquiditeit (vlottende activa/kortlopende schulden)	2,55	2,81
Solvabiliteit 1 (eigen vermogen (excl. Voorzieningen) / totaal passiva * 100%)	52,97	50,62
Solvabiliteit 2 (eigen vermogen (incl. Voorzieningen) / totaal passiva * 100%)	69,74	71,57
Rentabiliteit (saldo gewonen bedrijfsvoering / totale baten * 100%)	2,30	3,20
Weerstandvermogen (eigen vermogen / totale baten * 100%)	27,77	26,95
Personele lasten / totale lasten	76,28	75,29
Materiële lasten / totale lasten	23,72	24,71
Kapitalisatiefactor (balanstotaal -/- bw geb&terr) / (totaal baten + fin.baten) * 100%	49,40	52,51
Huisvestingsratio (huisvestingslasten inclusief afschrijving gebouwen & terreinen) / totale lasten) *100%	11,54	8,48

B1 Grondslagen voor de jaarrekening

Toelichting op de (geconsolideerde) balans en winst-en-verliesrekening

1. Algemene toelichting

1.1 Activiteiten

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina is het bevoegd gezag van de Wilhelminaschool en de activiteiten bestaan uit het verzorgen van primair onderwijs in de regio Helmond.

1.2 Continuïteit

Het eigen vermogen van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina bedraagt per 31 december 2019 € 740.211 positief.

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

1.3 Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina is feitelijk gevestigd op Bachlaan 9, 5707 RM te Helmond en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 40235463.

1.7 Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

1.11 Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

1.12 Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

2. Algemene grondslagen

2.1 Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo), de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelsel- en schattingswijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

2.4 Financiële instrumenten

Alle overige in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs.

3. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

3.1 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen. Dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Om vast te stellen of er voor een immaterieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar paragraaf 3.5 'Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa'.

3.2 Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

3.6 Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

3.8 Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.9 Eigen vermogen

3.9.1 Algemene reserve

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht. De algemene reserve wordt beschouwd als publieke middelen.

3.10 Voorzieningen

3.10.1 Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

3.10.2 Pensioenvoorziening

De stichting heeft één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling welke wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerders, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

De stichting heeft geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van tekorten bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Per 31 december 2019 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 97,8%.

3.10.4 Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de blijfkans. Bij het contant maken is de marktrente ad 1% (2018: 1%) als disconteringsvoet gehanteerd.

3.10.5 Voorziening groot onderhoud gebouwen

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

3.12 Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

4. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

4.1 Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben.

4.2 Rijksbijdragen

Onder de Rijksbijdragen OCW/EZ worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW/EZ. Tevens worden hier de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdrage verantwoord.

De ontvangen (normatieve) Rijksbijdragen en de niet geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteed overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoordt in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

4.3 Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de Gemeente, Provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

4.4. Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW/EZ, Gemeenten, Provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

4.5 Personeelsbeloningen

4.5.1 Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

4.5.2 Pensioenen

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Mutaties in de pensioenvoorziening worden ook in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Zie ook de grondslagen voor waardering van activa en passiva, bij Pensioenvoorziening.

4.6 Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

(Im)Materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

4.7 Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

5. Financiële instrumenten en risicobeheersing

5.1 Marktrisico

5.1.2 Rente- en kasstroomrisico

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen).

Voor vorderingen en schulden met variabele renteaftspraken loopt Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot afdekking van het renterisico gecontracteerd.

5.2 Liquiditeitsrisico

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina maakt gebruik van meerdere banken om over meerdere kredietfaciliteiten te kunnen beschikken. Voor zover noodzakelijk, worden nadere zekerheden verstrekt aan de bank voor beschikbare kredietfaciliteiten.

B2 Balans per 31 december 2019 na resultaatbestemming

Activa	2019		2018	
	€	€	€	€
Vaste Activa				
Immateriële vaste activa				
Immateriële vaste activa	1.210		1.613	
		1.210		1.613
Materiële vaste activa				
Gebouwen en terreinen	80.507		18.432	
Inventaris en apparatuur	237.329		251.130	
		317.836		269.562
Vlottende activa				
Vorderingen				
Ministerie van OCW	109.327		166.122	
Overige vorderingen en overlopende activa	31.780		39.957	
		141.107		206.079
Liquide middelen				
Kas	512		194	
Tegoeden op bank- en girorekeningen	939.036		865.700	
		939.548		865.894
TOTAAL ACTIVA		1.399.701		1.343.148

Passiva

	2019		2018	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
Algemene reserve	457.777		438.850	
Bestemmingsreserves publiek	43.273			
Bestemmingsreserves privaat	240.341		241.000	
		741.391		679.850
Voorzieningen				
Onderhoudsvoorziening	213.124		251.195	
Overige voorzieningen	21.619		30.286	
		234.743		281.481
Kortlopende schulden				
Crediteuren	87.656		61.999	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	86.642		87.778	
Schulden terzake van pensioenen	25.439		21.230	
Overige kortlopende schulden	10.535		16.231	
Overige overlopende passiva	213.295		194.579	
		423.567		381.817
TOTAAL PASSIVA		1.399.701		1.343.148

B3 Staat van Baten en Lasten 2019

	Realisatie 2019 €	Begroting 2019 €	Realisatie 2018 €
Baten			
(Rijks)bijdragen OCW	2.490.586	2.327.503	2.359.149
Overige overheidsbijdragen	31.351	19.500	33.946
Overige baten	148.291	99.000	129.225
Totaal baten	2.670.228	2.446.003	2.522.320
Lasten			
Personele lasten	1.989.316	1.889.250	1.837.888
Afschrijvingen	52.954	72.010	45.794
Huisvestingslasten	293.082	210.050	200.112
Overige lasten	188.603	165.250	260.475
Leermiddelen	84.000	77.000	96.922
Totaal lasten	2.607.955	2.413.560	2.441.191
Saldo baten en lasten	62.273	32.443	81.129
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	-	1.500	464
Financiële lasten	732	600	918
Totaal financiële baten en lasten	-732	900	-454
Resultaat baten en lasten	61.541	33.343	80.675

B4 Kasstroom 2019

	2019		2018	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		62.273		81.129
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	52.954		45.794	
Mutaties voorzieningen	-46.738		-48.954	
		6.216		-3.160
Verandering in vlottende middelen				
- Vorderingen	64.972		-66.151	
- Kortlopende schulden	41.750		22.875	
		106.722		-43.276
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		175.211		34.693
Ontvangen interest	-		464	
Betaalde interest	-732		-918	
		-732		-454
Kasstroom uit operationele activiteiten		174.479		34.239
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in immateriële vaste activa	-		-2.016	
Investerings in materiële vaste activa	-100.825		-79.393	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-100.825		-81.409
Mutatie liquide middelen		73.654		-47.170
Beginstand liquide middelen	865.894		913.064	
Mutatie liquide middelen	73.654		-47.170	
Eindstand liquide middelen		939.548		865.894

B5 Toelichting op de onderscheiden posten van de balans per 31 december 2019

Activa

Vaste activa

	31-12 2019 €	31-12 2018 €
1.1 Immateriële vaste activa		
Immateriële vaste activa	1.210	1.613
	<u>1.210</u>	<u>1.613</u>
Betreft de aankoop van de eigen Afas-omgeving.		
<i>Boekwaarde</i> 31-12-2018		IVA €
Aanschafwaarde		2.016
Cumulatieve afschrijvingen		-403
		<u>1.613</u>
<i>Mutaties</i>		
Investeringsen		-
Afschrijvingen		-403
		<u>-403</u>
<i>Boekwaarde</i> 31-12-2019		
Aanschafwaarde		2.016
Cumulatieve afschrijvingen		-806
		<u>1.210</u>
Afschrijvingspercentages		
IVA	5 jaar	
Activeringsgrens € 500		
1.2 Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	80.507	18.432
Inventaris en apparatuur	197.888	201.430
Leermiddelen	39.441	49.700
	<u>317.836</u>	<u>269.562</u>

	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Leermiddelen	Totaal
	€	€	€	€
<i>Boekwaarde</i>				
31-12-2018				
Aanschafwaarde	137.361	531.258	171.931	840.550
Cumulatieve afschrijvingen	-118.929	-329.828	-122.231	-570.988
	<u>18.432</u>	<u>201.430</u>	<u>49.700</u>	<u>269.562</u>

Mutaties

Investerings	69.867	30.958	-	100.825
Afschrijvingen	-7.792	-34.500	-10.259	-52.551
	<u>62.075</u>	<u>-3.542</u>	<u>-10.259</u>	<u>48.274</u>

Boekwaarde 31-12-2019

Aanschafwaarde	207.228	562.216	171.931	941.375
Cumulatieve afschrijvingen	-126.721	-364.328	-132.490	-623.539
	<u>80.507</u>	<u>197.888</u>	<u>39.441</u>	<u>317.836</u>

Afschrijvingspercentages

Gebouwen en terreinen	20 jaar
Inventaris en apparatuur	5-20 jaar
ICT	3-5 jaar
Leermiddelen	8 jaar

Activeringsgrens € 500

Vlottende activa

31-12 2019	31-12 2018
€	€

1.5 Vorderingen

Ministerie van OCW	109.327	166.122
<i>Overige overlopende activa</i>		
Vooruitbetaalde kosten	31.780	32.825
Debiteuren transitoria	-	7.132
<i>Totaal overlopende activa</i>	<u>31.780</u>	<u>39.957</u>
Totaal vorderingen	<u>141.107</u>	<u>206.079</u>

31-12 2019	31-12 2018
€	€

1.7 Liquide middelen

Kas	512	194
Tegoeden op bankrekeningen	939.036	865.700
	<u>939.548</u>	<u>865.894</u>

Passiva

	31-12 2019 €	31-12 2018 €
2.1 Eigen vermogen		
Algemene reserve	457.777	438.850
Bestemmingsreserves privaat	240.341	241.000
Bestemmingsreserves publiek	43.273	
	<u>741.391</u>	<u>679.850</u>

	Saldo 31-12-2018 €	Bestemmings- resultaat €	Saldo 31-12-2019 €
Algemene reserve	438.850	18.927	457.777
Bestemmingsreserves privaat			
Niet-subsidiabel	241.000	-659	240.341
Bestemmingsreserves publiek			
Bijzondere en aanvullende bekostiging PO	-	43.273	43.273
Totaal bestemmingsreserves	<u>241.000</u>	<u>42.614</u>	<u>283.614</u>
Totaal Eigen vermogen	<u>679.850</u>	<u>61.541</u>	<u>741.391</u>

De bestemmingsreserves niet-subsidiabel is gevormd met als doel de kosten van toekomstige buitenschoolse activiteiten op te vangen. Eind 2019 is er een bestemmingsreserve gevormd voor de bijzondere en aanvullende bekostiging PO. De gelden worden in 2020 benut.

	31-12 2019 €	31-12 2018 €
2.2 Voorzieningen		
Onderhoudsvoorziening	213.124	251.195
Overige voorzieningen	21.619	30.286
	<u>234.743</u>	<u>281.481</u>

	Saldo 31-12-2018 €	Dotatie 2019 €	Onttrekking 2019 €	Vrijval 2019 €	Saldo 31-12-2019 €
Onderhoudsvoorziening	251.195	150.000	-188.071	-	213.124
Personele voorzieningen					
Voorziening jubilea	30.286	2.174	-10.841	-	21.619
Totaal voorzieningen	<u>281.481</u>	<u>152.174</u>	<u>-198.912</u>	<u>-</u>	<u>234.743</u>

De onderhoudsvoorziening betreft een egalisatievoorziening gebaseerd op een meerjaren onderhoudsplan.

De voorziening voor Jubilea wordt bij opmaak van de begroting voorafgaand aan het kalenderjaar beoordeeld en berekend op basis van de op balansdatum bestaande aanspraken voor de komende tien jaren. Gebaseerd op:

- Leeftijd per medewerker
- Gehele personeelsbestand
- Jaren dienstverband per medewerker
- Omvang dienstbetrekking
- Jubileum bij 25-jarig 50% gratificatie, bij 40-jarige diensttijd 100%
- Gratificatie berekend op individuele salarisgegevens rekening houdend met verwachte gemiddelde salarisstijging op lange termijn en een verdisconteringsvoet.
- Berekening tegen contante waarde
- Rekeninghoudend met een blijfkans.

	< 1 jaar €	1 jaar < > 5 jaar €	> 5 jaar €	Totaal €
Onderverdeling voorzieningen				
Onderhoudsvoorziening	140.324	72.800	-	213.124
Personele voorzieningen				
Voorziening jubilea	3.887	3.320	14.412	21.619
Totaal voorzieningen	<u>144.211</u>	<u>76.120</u>	<u>14.412</u>	<u>234.743</u>

2.4 Kortlopende schulden

	31-12 2019 €	31-12 2018 €
Crediteuren	87.656	61.999
Belastingen en premies sociale verzekeringen	86.642	87.778
Schulden terzake van pensioenen	25.439	21.230
Overige kortlopende schulden	10.535	16.231
Overlopende passiva	<u>213.295</u>	<u>194.579</u>
	<u>423.567</u>	<u>381.817</u>

Specificatie overige kortlopende schulden

Overige projecten	9.299	14.634
Netto salaris	<u>1.236</u>	<u>1.597</u>
	<u>10.535</u>	<u>16.231</u>

Specificatie overlopende passiva

Nog te besteden gelden activiteitenbijdrage	16.038	13.376
Nog te besteden TSO-gelden	97.717	83.740
Vakantiegeld reservering	64.868	60.274
Vooruitontvangen bedragen	23.080	27.255
Crediteuren transitoria	<u>11.592</u>	<u>9.934</u>
	<u>213.295</u>	<u>194.579</u>

Model G Verantwoording subsidies OCW

Bestuur: 38169

Brinnr: 04QP

G1. Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a)

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Vrijval niet besteed in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Prestatie afgerond?
	Kenmerk	Datum									
totaal			€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

G2. Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub b)

G2.A. Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Te verrekenen ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum							
totaal			€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

G2.B. Doorlopend tot in een volgend verslagjaar.

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum								
totaal			€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen relevante gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

B6 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Per 1 januari 2015 is met DVEP (De Vrije Energie Producent BV) een leveringsovereenkomst elektriciteit afgesloten voor 6 jaar. Maandelijks wordt een voorschot berekend. Jaarlijks vindt er een afrekening plaats.

Met VDP Office is per 4 oktober 2018 een 6-jarig leasecontract afgesloten inzake onderhoud kopieermachines. De resterende verplichting per 31-12-2019 is € 46.398.

In december 2015 is een commitmentverklaring "Energie voor Scholen" getekend inzake collectieve inkoop van aardgas.

Per 1 oktober 2016 is bij Econocom Nederland BV voor een periode van 3 jaar een huurovereenkomst afgesloten voor de huur van 55 iPads Mini 2. De kosten bedragen voor het eerste jaar € 5.000,05 excl. BTW en voor de volgende twee jaren €2.272,60 excl. BTW per jaar. Per 1 oktober 2017 is hier een uitbreiding op afgesloten voor 165 iPads voor een jaarlijks bedrag van € 15.067 excl BTW met een contractuele einddatum van 30-09-2021.

In mei 2018 is bij Heesmans Installatie Techniek voor een periode van 3 jaar een onderhoudsovereenkomst afgesloten voor toestellen die onderdeel uitmaken van de werktuigbouwkundige installatie. De kosten bedragen € 3.630,- excl. BTW per jaar voor preventieve onderhoudswerkzaamheden. Correctief onderhoud kan zonder kennisgeving uitgevoerd worden in de gevallen waarbij de totale kosten niet meer bedragen dan € 250,- excl. BTW.

In april 2019 is er een contract met Orange Blend aangegaan. Ingangsdatum van het contract is 29-05-2019 en is voor de duur van 6 jaar, uitkomende op einddatum 29-05-2025. De huurprijs bedraagt € 177,48 per kwartaal.

B8 Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten 2019

Baten

	Realisatie 2019 €	Begroting 2019 €	Realisatie 2018 €
3.1 (Rijks)bijdragen Ministerie van OCW			
Rijksbijdrage Ministerie van OCW	1.561.663	1.509.679	1.515.905
Rijksbijdragen MI	306.964	306.499	301.976
Rijksbijdragen P&A-beleid	327.973	307.669	264.349
Bijzondere aanvullende bekostiging PO	43.273	-	-
Overige subsidies Ministerie van OCW	85.518	83.656	78.262
Inhoudingen OCW	-2.622	-	54.171
Doorbetalingen Rijksbijdragen SWV	167.817	120.000	144.486
Totaal (Rijks)bijdrage Ministerie van OCW	<u>2.490.586</u>	<u>2.327.503</u>	<u>2.359.149</u>

De parameters voor de rijksbijdragen voor schooljaar 2018-2019 zijn met terugwerkende kracht bijgesteld per 17-09-2019. De nabetaling voor heel 2018-2019 heeft plaatsgevonden in 2019. De parameters voor de rijksbijdragen voor schooljaar 2019-2020 waren ten tijde van het opstellen van de begroting (oktober 2018) nog niet bekend. Deze zijn in eerste instantie per 20-3-2019 vastgesteld en per 23-10-2019 bijgesteld. Dit veroorzaakt prijsverschillen tussen de rijksbijdragen in realisatie en begroting.

De inhoudingen OCW betreft verrekeningen van uitkeringen en worden in mindering gebracht op de bekostiging vanuit DUO.

Eind 2019 is er een bedrag binnengekomen vanuit DUO inzake de bijzondere aanvullende bekostiging PO. Dit was ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet bekend.

3.2 Overige overheidsbijdragen

Gemeentelijke bijdragen	31.351	19.500	33.946
Totaal overige overheidsbijdragen	<u>31.351</u>	<u>19.500</u>	<u>33.946</u>

3.5 Overige baten

Verhuur onroerende zaken	25.135	17.500	22.288
Baten niet- subsidiabel	90.430	76.500	86.827
Inkomsten Jubileum	130	-	11.653
Overige	32.596	5.000	8.457
Totaal overige baten	<u>148.291</u>	<u>99.000</u>	<u>129.225</u>

In 2019 is er een donatie gedaan aan de Wilhelminaschool van € 20K inzake het jubileum en verbetering van de hal. Ook is er een bedrag van € 8,9K ontvangen inzake de VVF bonus malus van 2018.

Lasten

	Realisatie 2019 €	Begroting 2019 €	Realisatie 2018 €
4.1 Personele lasten			
Lonen en salarissen	1.970.689	1.873.275	1.812.093
Dotatie jubilea / vrijval (-/-)	2.174	1.500	7.280
Cursuskosten	15.216	22.500	22.402
Reis- en verblijfskosten	13.657	6.500	8.844
Overige	72.036	33.700	48.902
	<u>2.073.772</u>	<u>1.937.475</u>	<u>1.899.521</u>
Uitkeringen vervangingsfonds (-/-)	-54.971	-48.225	-42.799
Uitkeringen overige (-/-)	-29.485	-	-18.834
Totaal personele lasten	<u>1.989.316</u>	<u>1.889.250</u>	<u>1.837.888</u>

Onder de overige personeelskosten behoren met name de kosten voor inhuur externen/uitzendkrachten van € 40,2K. Ook zitten hier grotendeels de kosten in voor arbodienst WKR € 6,3K, kantinekosten WKR € 8,1K, representatiekosten personeel € 6K en kosten voor passend onderwijs personeel € 4,3K.

Specificatie Lonen en salarissen

Salariskosten	1.409.030	1.342.519	1.319.051
Sociale lasten	202.782	324.788	188.145
Premies Participatiefonds	51.981	-	61.151
Premies Vervangingsfonds	78.977	-	67.355
Pensioenlasten	227.919	205.968	176.391
	<u>1.970.689</u>	<u>1.873.275</u>	<u>1.812.093</u>

Aantal fte's

	2019	2018
OP	22,446	22,031
OOP	4,276	3,837
DIR	1,000	1,000
	<u>27,722</u>	<u>26,868</u>

4.2 Afschrijvingslasten

Immateriële vaste activa	403	403	403
Gebouwen	7.792	11.553	6.868
Inventaris en apparatuur	34.500	45.518	29.532
Leermiddelen	10.259	14.536	8.991
Totaal afschrijvingslasten	<u>52.954</u>	<u>72.010</u>	<u>45.794</u>

De immateriële vaste activa betreft de aankoop van de eigen Afas-omgeving in 2018.

	Realisatie 2019 €	Begroting 2019 €	Realisatie 2018 €
4.3 Huisvestingslasten			
Huur	11.073	-	-
Klein onderhoud en exploitatie	12.721	4.000	2.817
Energie en water	32.049	27.250	27.368
Schoonmaakkosten	61.517	61.000	55.884
Heffingen	5.336	3.500	2.461
Onderhoudsvoorziening dotatie / vrijval (-/-)	150.000	100.000	100.000
Tuinonderhoud	7.633	2.500	521
Overige huisvestingslasten	12.753	11.800	11.061
Totaal huisvestingslasten	293.082	210.050	200.112

Met name de dotatie aan de voorziening onderhoud is hoger uitgevallen met € 50K, omdat in 2019 de verbouwing aan de lokalen heeft plaatsgevonden. Ook zijn er kosten gemaakt voor huur omdat er airconditioning is gehuurd tijdens de verbouwing.

4.4 Overige lasten

Administratie en beheer	38.806	46.000	65.358
Accountantskosten	6.593	4.000	5.057
Telefoon- en portokosten e.d.	4.128	3.000	4.172
Juridische kosten	5.304	-	29.194
Bestedingen niet- subsidiabel	90.430	76.500	86.827
Medezeggenschapsraad	364	1.000	345
Verzekeringen	826	500	115
Uitgaven overige projecten	2.760	500	30.754
Reprokosten	15.976	15.000	17.694
Overige instellingslasten	23.416	18.750	20.959
Totaal overige instellingslasten	188.603	165.250	260.475

Accountants honoraria

Controle van de jaarrekening boekjaar	6.593	5.057
	6.593	5.057

4.4 Leermiddelen

Inventaris en apparatuur	5.475	2.500	2.906
Leermiddelen	78.525	74.500	94.016
Totaal leermiddelen	84.000	77.000	96.922

5. Financiële baten en lasten

Financiële baten

Rentebaten

Financiële lasten

Rentelasten

Totaal financiële baten en lasten

	Realisatie 2019 €	Begroting 2019 €	Realisatie 2018 €
Rentebaten	-	1.500	464
Rentelasten	732	600	918
Totaal financiële baten en lasten	<u>-732</u>	<u>900</u>	<u>-454</u>

WNT-verantwoording 2019 Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden.

De WNT is van toepassing op stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina.

Het voor stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 115.000

Het totaal aantal complexiteitspunten voor de stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina is 4.

(zie onderstaand de berekening)

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Gegevens 2019	
Bedragen x € 1	A.T.P. van der Meijs
Functiegegevens	Alg. directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 74.603
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 13.512
Bezoldiging 2019	€ 88.115

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum € 115.000

Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag N.v.t
 Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan N.v.t
 Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling N.v.t

Gegevens 2018	
Bedragen x € 1	A.T.P. van der Meijs
Functiegegevens	Alg. directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01-31/12
Omvang dienstverband 2018 (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 74.227
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 12.230
Bezoldiging 2018	€ 86.457

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum € 111.000

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Naam Topfunctionaris	Functie
M. de Veth	Voorzitter RvT
J.G.T.M. Relou	Voorzitter Bestuur
L. Sijbers	Lid RvT
N. van der Zanden	Lid RvT
W. de Bruin	Lid Bestuur
E. van Dijk	Lid Bestuur
F.M.A. Benjamins	Lid Bestuur
G. van Roeijen	Lid Bestuur

Complexiteitspunten	
Complexiteitspunten gemiddelde totale baten	2
Complexiteitspunten gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	1
Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	1
Totaal aantal complexiteitspunten	4
Bezoldigingsklasse	A
Bezoldigingsmaximum	€ 115.000

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijk drempelbedrag hebben ontvangen.

(Voorstel) bestemming resultaat baten en lasten

De verdeling van het exploitatiesaldo over 2019 is vooruitlopend op de goedkeuring door het bestuur al in deze jaarrekening verwerkt.

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen is het resultaat ad. € 60.355,28 over 2019 toegevoegd aan de algemene reserve en bestemmingsreserve.

	€
Algemene reserve	18.927
Bestemmingsreserve bijzondere en aanvullende bekostiging PO	43.273
Bestemmingsreserve (niet- subsidiabel)	-659
	<u>61.541</u>

E Overzicht verbonden partijen

Verbonden partij

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten *
SWV Helmond-Peelland	Stichting	Helmond	4

* Code activiteiten:

1. contractonderwijs
2. contractonderzoek
3. onroerende zaken
4. overige

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarssen

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van
Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina
Bachlaan 9
5707 RM HELMOND

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina te HELMOND gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2019;
- (2) de staat van baten en lasten over 2019; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven *postadres*
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarssen

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarssen

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarssen

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn

het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093

mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven *postadres*

Bogert 16

5612 LZ Eindhoven

Maarssen

Bisonspoor 7023

3605 LT Maarssen

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 18 juni 2020

Wijs Accountants

Drs. M.H.J. Werner-Hoeks RA

Kenmerk: 2020.0177.conv

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33

KVK 58941487

BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

D1 Gegevens rechtspersoon per 31-12-2019

*	Bestuursnummer	38169
*	Naam en adres van de instelling	Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina Bachlaan 9 5707 RM Helmond
*	Telefoonnummer	0492-590175
*	E-mailadres	info@wilhelminaschool.nl
*	Internetsite	www.wilhelminaschool.nl
*	Contactpersoon jaarverslag	ONS Onderwijsbureau, dhr E.V. Cools
*	Telefoonnummer contactpersoon	088-8504771
*	E-mailadres contactpersoon	e.cools@onsonderwijsbureau.nl
	Gegevens administratiekantoor	ONS Onderwijsbureau
	AK-nummer	401
*	Brin-nummer + NAW gegevens school	04QP Wilhelminabasisschool Bachlaan 9 5707 RM Helmond